

Časopis
slovenského
poistovníctva

Poistné rozhlády

Poistné rozhľady 4/ 2012

EV 2935/09

Vydáva
Slovenská asociácia
poistovní ako odborný
dvojmesačník slovenského
poistovníctva

Vedúci redaktor
Ing. Ivan Podstupka

*Členovia redakčnej
rady*
JUDr. Jozefína Žáková
(predsedníčka)
Ing. Vladimír Bakeš
Mgr. Júlia Číliková
JUDr. Imrich Fekete, CSc.
JUDr. Dušan Katonák
Prof. Ing. Anna Majtánová, PhD.
Mgr. Lucia Muthová, PhD.

Cena ročného predplatného
(šesť čísiel) je
9,00 € / 271,50 Sk
do zahraničia 24,- €
alebo 792,- Sk.
Jednotlivé číslo
1,53 € / 46,- Sk

Adresa
Slovenská asociácia
poistovní
Drieňová 34
P. O. Box 51
820 09 Bratislava 29

Telefón
02 / 4342 9985
fax
02 / 4342 9984
e-mail
ivan.podstupka@slaspo.sk
www.slaspo.sk

Typografia, prepress
Maťo+Karol Rosmány
MONADA atelier s. r. o.

Tlač
NEUMAHR tlačiareň, s. r. o.
Bratislava

ISSN 1335-1044

Legislatíva *Legislation*

01

Legislatívne aktivity EÚ a MF SR
*Legislative Activities of the EU and Ministry
of Finance of the Slovak Republic*

03

Zverenie výkonu poisťovacej činnosti
Outsourcing in the Insurance Industry

06

Nový zákon o poisťovníctve – otázniky a výzvy
*New Insurance Law - Question Marks
and Challenges*

08

Odbornosť a dôveryhodnosť osôb v režime
Solvency II
*The Expertise and Credibility of Individuals
in Solvency II Regime*

Ochrana osobných údajov *Protection of Personal Data*

10

Nová legislatíva EÚ v ochrane osobných údajov
New EU Data Protection Legislation

Finančná polícia *Financial Police*

12

Jadrom je rýchla a účinná výmena informácií
*Rapid and Efficient Information Exchange
Is the Core Concept*

14

Spravodajská jednotka finančnej polície a poisťovne.
Koordinácia pri odhaľovaní nelegálneho majetku
*FIU and Insurance Companies. Coordinating
the Revelation of Illegal Properties*

16

FATCA je neodvratná
Neúprosné termíny
*FATCA Is Unavoidable
Relentless Deadlines*

20

Resumé v angličtine
English Résumé

Legislatíva a zasa legislatíva

Valí sa na nás zo všetkých strán. Domáca, európska, či dokonca vnútorná legislatíva cudzieho štátu až spoza oceánu. Všetky budú ovplyvňovať život a činnosť spoločností pôsobiacich na Slovensku a nás, občanov. Keď Komisia predstavila *návrh nariadenia EP a Rady o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov*, poisťovne sa začali zmierovať s tým, že ďalšia regulácia a sprísňovanie podmienok pri podnikaní ich neminie. To však nečakali, že náš Úrad na ochranu osobných údajov sa nevzdal myšlienky na „zlepšenie“ domáceho právneho prostredia, ktorú sa, takmer pred dvoma rokmi, neúspešne pokúšal priviesť k životu. Zverejnenie návrhu úplne nového zákona na ochranu osobných údajov v polovici septembra na portáli právnych predpisov presvedčuje, že štátne inštitúcie naozaj „pracujú“ a nespoliehajú sa na pripravovanú európsku legislatívu. Nový zákon prináša zvýšenie administratívnej záťaže, aplikačné úskalia, ale aj likvidačné postihy pre povinné subjekty porušujúce ustanovenia. V medzirezortnom pripomienkovom konaní preto žiadame stiahnuť tento návrh a počkať na európsku úpravu, ktorá bude tak či tak znamenať zmenu. Príslovie „*dvakrát meraj a raz rež*“ môže prísť k vážnej ujme a „*rezať*“ tak budú musieť všetky povinné subjekty už po každom „*meraní*“ Úradu.

S ochranou osobných údajov súvisí aj ďalšia legislatíva – nariadenie FATCA. Týmto právnym predpisom USA rozširujú uplatňovanie svojho vnútroštátneho práva na územie celého sveta. O čo pri FATCA ide? O zabránenie daňovým únikom osobám, ktoré majú voči USA daňovú povinnosť. Exteritoriálna pôsobnosť okamžite vyvolala kritiku EÚ, štátov i finančných inštitúcií ako povinných subjektov. Napokon sa väčšina štátov, medzi nimi i členské štáty EÚ, rozhodli prekonať hlavnú prekážku jeho aplikácie – právne predpisy na ochranu osobných údajov. EÚ spolu s piatimi členskými štátmi na rokovaniach s americkou stranou našli riešenie tejto, najprv patovej situácie, formulovaním a predstavením medzištátnych dohôd. Prvou lastovičkou už je uzavretie takejto dohody medzi USA a Veľkou Britániou, na spadnutie sú dohody ďalších štátov. A kde je v tomto procese Slovenská republika? Bohužiaľ, nemôžem povedať, že aj tu je štát taký aktívny. Problematikou sa začalo MF SR zaoberať len nedávno a snáď o to intenzívnejšie. Je však už teraz jasné, že jedinou cestu, ktorú Slovensko má, je uzavretie medzištátnej dohody s USA. Poisťovníam preto zostáva dúfať, že včas naskočíme do rozbehnutého vlaku a povinné subjekty na Slovensku nepostihnú sankcie za to, že štát v tejto veci nekonal skôr.

Mgr. Mária Lehotská
manažérka SLASPO pre legislatívu

Legislatívne aktivity EÚ a MF SR

*Priestor
na diskusiu
ešte je*

*Z porady
právnikov
SLASPO
v júni 2012*

V júni sa uskutočnilo ďalšie pracovné stretnutie zástupcov poisťného trhu s Ministerstvom financií SR a Národnou bankou Slovenska. Obsahom príspevku Ministerstva financií SR bolo oboznámenie účastníkov pracovného stretnutia s práve prebiehajúcimi legislatívnymi aktivitami v rámci EÚ a tiež s aktivitami MF SR.

Môžeme konštatovať, že aj rok od posledného pracovného stretnutia bol veľmi hektický, či už z hľadiska iniciatív, ktoré pripravila Európska komisia, alebo z hľadiska prác, ktorým sa venujeme takpovediac u nás doma, na pôde MF SR. Ministerstvo pripravilo k spomínaným témam odbornú prednášku, ktorú je možné rozdeliť do dvoch základných blokov, a to 1. blok – európska agenda a 2. blok – domáce aktivity MF SR. V rámci prvého bodu sme sa venovali najmä dvom najaktuálnejším oblastiam, ktorým sa venujú orgány EÚ, a to tzv. Quick Fix Directive a Omnibus II. V rámci druhej časti prednášky sme sa venovali najmä novému zákonu o poisťovníctve, ktorým sa implementuje smernica Solvency II do slovenského právneho poriadku.

Prítomných sme informovali o novej legislatívnej iniciatíve EK - tzv. Quick Fix Directive. Už z názvu je možné dedukovať, že smernica by mala byť prijatá veľmi rýchlo a v stručnej podobe. Potreba prijať ju vznikla pre nutnú zmenu v rámci Omnibus II a následné meškanie prijatia nadväzujúcich právnych aktov (level 2 a level 3) na platnú smernicu Solvency II. Platným termínom na zavedenie režimu Solvency II je stále 1. 11. 2012, ako je uvedené v smernici Solvency II. Aj z termínu je zrejmé, že pôvodné očakávania na zavedenie Solvency II do praxe boli príliš optimistické. Predmetom samej smernice je teda posunutie termínu spustenia režimu Solvency II, a to na 1. 1. 2014. Zároveň sa však ustanovuje termín, do ktorého sa smernica Solvency II (vrátane zmien v Omnibus II) musí implementovať do národných právnych poriadkov. Týmto termínom je 30. 6. 2013. V súvislosti s pomalým postupom pri schvaľovaní smernice Omnibus II je však otázne, či tieto termíny budú skutočne definitívne, a nebude potrebné opäť ich posunúť, keďže niektoré krajiny už teraz avizujú, že termín 30. 6. 2013 nestihnú.

Druhou témou v rámci prvého bloku bola smernica Omnibus II, ktorá v niektorých častiach dosť výrazne mení pôvodnú smernicu Solvency II. V prednáške sme sa venovali najmä otvoreným otázkam, o ktorých sa diskutuje v rámci rokovaní tzv. trialógov (rokovania EK, Európskeho parlamentu a Európskej rady). K tejto téme je dôležité povedať, že rokovania sú vzhľadom na rozsah a závažnosť problémov veľmi komplikované a neboli ukončené ani v letných mesiacoch, ako sa pôvodne predpokladalo. Pokračovanie rokovaní sa predpokladá až koncom septembra, pričom pôvodný

plán rátať s ich ukončením už v prvom polroku 2012. Sklz môže viesť k posunutiu celého režimu Solvency II až za horizont roku 2014 (uvedený v Quick Fix Directive).

Hlavné problémové otázky

Čo sa týka hlavných problémových otázok, ktoré sa priebežne riešia na predmetných rokovaníach, rád by som uviedol aspoň nasledujúce:

1. balík otázok súvisiacich s Long term guarantees
2. sunrise klauzula
3. úloha a postavenie EIOPA
4. dohľadový reporting
5. phasing in
6. prechodné ustanovenia.

Pri **Long term guarantees** ide o balík súvisiacich „technických“ problémov:

- Matching adjustment. Pravdepodobne najproblematickejšia oblasť, kde nedošlo k zhode ani medzi členskými štátmi a nedosiahla sa dohoda ani vo vzťahu k Európskemu parlamentu.
- Extrapolácia. Ide o spôsob nastavenia risk free interest rate, v tejto oblasti je väčší predpoklad na dosiahnutie zhody.
- Predĺženia tzv. recovery period. Pri výnimočnom prepade na finančných trhoch sa mení lehota. Orgány dohľadu by mali možnosť predĺžiť túto lehotu, počas ktorej musí poisťovňa opätovne spĺňať kapitálové požiadavky.
- CCP (counter cyclical premium). Ide o nový inštitút, na ktorom sa členské štáty nedohodli, pričom trh sa snaží presadiť ju.

Problém so **sunrise klauzulou** je skôr právneho charakteru. Bude mať dopad na možnosti jednotlivých štátov ovplyvňovať v budúcnosti tvorbu európskych právnych noriem. V zásade ide o zmenu delegovaných aktov (DA) (level 2) na regulačné technické štandardy (RTŠ) (level 3). Navrhovaná zmena je však veľmi výrazná, keďže väčšina súčasných DA by sa mala zmeniť RTŠ. Ani v rámci právnej služby jednotlivých orgánov EÚ nebola zhoda, či je to vôbec možné, a ak áno, v akom rozsahu. V zásade platí, že RTŠ by mali slúžiť len na doriešenie technických aspektov a nemali by riešiť tzv. policy option, čo sa v návrhu nerešpektovalo. Navrhovaná zmena má, samozrejme, zásadný dopad na procesnú stránku prijímania jednotlivých právnych aktov. V prípade prijímania RTŠ je úloha Rady a Európskeho parlamentu výrazne limitovaná v porovnaní s DA, hlavnú úlohu hrá EIOPA spolu s EK. Aj MF SR vyjadrilo s návrhom zásadný nesúhlas.

V bode 3 ide o ďalšie presúvanie kompetencií z členských štátov na európsku úroveň (EIOPA). V poslednom období je možné pozorovať na celom finančnom trhu (najviditeľnejšie je to v bankovom sektore – banková únia) snahu EK presunúť čo najviac kompetencií na európske orgány. Je do určitej miery pochopiteľná, avšak mala by rešpektovať aj postavenie členských krajín a ich dohľadov, a najmä to, že národné orgány zodpovedajú za stabilitu finančného trhu a finančné zdravie jeho účastníkov, ale aj za ochranu finančného spotrebiteľa na jeho území. Na to potrebujú aj príslušné nástroje a kompetencie, ktoré nie je možné presunúť inde bez zodpovedajúceho presunu zodpovednosti.

Z toho dôvodu viaceré krajiny (SK, UK, SI, BG, CZ ...) nepodporili niektoré presuny kompetencií na EIOPA (napr. uloženie add on, dodržiavanie SCR).

Otázka **reportingu** sa podľa nášho názoru v minulosti trochu prehliadala, ale s blížiacim sa termínom spustenia Solvency II začala táto téma viac rezonovať. V rámci diskusií bolo predložených viacero alternatív, ako vhodne nastaviť reportovacie povinnosti voči dohľadu tak, aby sa zbytočne nezaťažovali najmä malé subjekty a orgány dohľadu neboli zahlcované množstvom nadbytočných informácií.

Navrhnutý systém rozdeľuje poisťovne na reportujúce „štandardne“ a reportujúce v zjednodušenom režime. Zjednodušenie reportovania sa môže týkať frekvencie reportov alebo rozsahu zasielaných informácií.

Momentálne navrhnutý systém však nepovažujeme za vhodný pre potreby menších krajín najmä preto, že zjednodušený reporting nie je možné použiť pri cross border skupinách. To v zásade znemožňuje jeho použitie v rámci SR.

Taktiež otázka postupného spúšťania Solvency II (**phasing in**) nie je v pôvodnej smernici podrobnejšie rozpracovaná, ale v priebehu času sa aj táto téma stáva aktuálnou. Návrh v Omnibus 2 predpokladá predvstupovú fázu do režimu Solvency II, pričom táto fáza by mala trvať šesť mesiacov, t.j. od 1. 7.2013. Počas tohto obdobia by mal mať príslušný orgán dohľadu možnosť zhodnotiť a posúdiť pripravenosť jednotlivých poisťovní na prechod do režimu Solvency II. Zároveň to bude priestor na realizáciu určitých dispozitívnych ustanovení pre jednotlivé poisťovne (napr. schválenie interného modelu, schválenie dodatočných vlastných zdrojov, Special Purpose Vehicle atď.), aby bol režim Solvency II optimálne nastavený na parametre konkrétnych poisťovní. Na dosiahnutie týchto cieľov bude poisťovňa povinná predložiť implementačný plán, ktorý by mal obsahovať najmä spôsob ohodnotenia vlastných zdrojov, výpočet SCR, proces ORSA, systém governance, informáciu, ktoré prechodné ustanovenia subjekt plánuje využiť a pod. NBS je však oprávnená požadovať aj dodatočné informácie o stave pripravenosti subjektu na Solvency II.

Ak si pozrieme platný text Solvency II, tak prechodné ustanovenia by sme tam v podstate nenašli. Voči tomu namietalo aj Slovensko. Ako sa zdá, aj EK pochopila, že taká zásadná zmena režimov regulácie sa nemôže uskutočniť ako big bang, ale prechod musí byť postupný a plynulý. EK vo svojich prvotných návrhoch prišla s takými výraznými a rozsiahlymi prechodnými ustanoveniami, že v podstate posúval celú Solvency II o niekoľko rokov. Návrh nemohli členské krajiny akceptovať. Momentálne máme na stole návrh, ktorý taktiež predpokladá množstvo oblastí, kde možno využiť prechodné ustanovenia, avšak obmedzil pôvodný návrh EK. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že prechodné ustanovenia nie sú na jednom mieste, ako býva zvykom v domácej legislatíve, ale sú roztrúsené pri jednotlivých častiach v rámci celej smernice. To značne zneprehľadňuje celý režim prechodného obdobia. Niektoré prechodné ustanovenia je možné použiť až sedem rokov od spustenia Solvency II, takže úplné a reálne spustenie režimu Solvency II sa posúva za rok 2020. To nepovažujeme za najšťastnejšie riešenie.

Dušan Katonák

K novému zákonu o poisťovníctve

V rámci druhej časti prednášky sme sa venovali stavu prác na príprave nového zákona o poisťovníctve. Práce na implementácii Solvency II do nového zákona prebiehajú v podstate od začiatku tohto roka pomerne intenzívne, a to ako v pracovnej skupine (MF SR, NBS a SLASPO), tak aj v rámci jednotlivých inštitúcií. Pracovná skupina sa postupne venovala jednotlivým častiam návrhu zákona. Na základe týchto diskusií a písomných pripomienok pripravilo MF SR ucelený text návrhu zákona. Komplexný návrh bol opätovne pripomienkovaný NBS a SLASPO. Za MF SR môžeme konštatovať, že tento proces bol pomerne náročný na kapacity všetkých dotknutých subjektov a priniesol množstvo pripomienok (len SLASPO malo vyše 500 pripomienok). Avšak bol veľmi prínosný a zabezpečil kompromisný návrh nového zákona. Snažili sme sa pripraviť text prijateľný pre všetky strany a akceptovali sme prevažnú väčšinu predložených pripomienok.

Hlavné pripomienky **SLASPO** boli v týchto okruhoch:

- definícia najmä poisťovacej činnosti, klienta – definície boli doplnené, aj keď o ich konečnom znení je možné ešte diskutovať,
- vytvorenie spoločných registrov na zdieľanie informácií – MF SR zapracovalo požiadavku SLASPO podobne ako v bankovom sektore. V tejto veci však bude dôležité vyjadrenie Úradu na ochranu osobných údajov.
- osoby s osobitným vzťahom k poisťovni – v tejto veci zaznela požiadavka na vypustenie celého režimu, resp. jeho zjednodušenie. MF SR sa priklonilo k podstatnému zjednodušeniu režimu, keďže aj v ostatných sektoroch tento inštitút existuje.
- pozastavenie výkonných akcionárskych práv – bolo upravené v súlade s úpravou v kolektívnom investovaní.

* * *

Pripomienok a okruhov tém bolo, samozrejme, podstatne viac, avšak uvedené **SLASPO** prezentovalo ako kľúčové. V tejto fáze príprav nového zákona nie sú doriešené úplne všetky otázky, niektoré budú ešte predmetom ďalších diskusií, napr. technická rezerva voči SKP, audit neúčtovných výkazov a pod. Čo sa týka aktuálneho stavu prípravy, momentálne prebieha legislatívno-technická úprava textu na MF SR. Po jeho skončení pripravíme spustenie oficiálneho legislatívneho procesu – medzirezortné pripomienkové konanie, v rámci ktorého bude ďalší priestor na uplatnenie pripomienok a vyladovanie textu. Ďalší legislatívny proces však bude závislý od posunu prác na smernici Omnibus II. Dúfame, že práce na Omnibus sa v septembri ukončia a bude možné implementovať a spustiť Solvency II v novo určených termínoch, pretože prípadný ďalší posun by veľmi negatívne ovplyvnil vnímanie celého procesu a mal by aj výrazné finančné dopady.

JUDr. Dušan Katonák
vedúci oddelenia poisťovníctva
Ministerstvo financií SR

Snímka (ip)

Zverenie výkonu poistovacej činnosti

Liberalizácia, ale vysoké nároky na poisťovne

Zverenie výkonu činnosti (outsourcing) je často využívaným nástrojom na znižovanie nákladov a zvyšovanie efektivity firiem. Hoci sa zo začiatku využíval najmä vo výrobných odvetviach, pomerne rýchlo sa jeho aplikácia rozšírila aj do iných odvetví, finančné inštitúcie nevynímajúc. V rámci transformujúcich sa ekonomík východnej a strednej Európy práve banky patrili k priekopníkom využívania outsourcingu.

Outsourcingom sa vo všeobecnosti rozumie proces, pri ktorom spoločnosť deleguje činnosti vedľajšieho resp. podporného charakteru zo svojej vnútornej štruktúry na inú spoločnosť, ktorá sa na výkon takýchto činností špecializuje. Firmy tak chcú dosiahnuť zníženie nákladov vynaložených na zverené činnosti, alebo potrebujú uvoľniť vnútorné kapacity na výkon hlavnej podnikateľskej činnosti. Konečným výsledkom by malo byť zvýšenie konkurencieschopnosti na trhu. Samozrejme, outsourcing nie je samospasiteľný nástroj, ktorý by sa mohol využívať bez dôsledného zhodnotenia potenciálnych rizík. Každá firma by mala vykonať analýzu nákladovosti, pričom do úvahy by mala brať okrem znížených priamych nákladov aj dodatočné náklady spojené s outsourcingom (napr. komunikácia s inou spoločnosťou, kontrola kvality, právny servis). Problémom sú predovšetkým skryté náklady, ktoré môžu ekonomickú výhodnosť outsourcingu úplne vyvrátiť (napr. prípadné chyby výrobu či služby spôsobené nekvalitnou subdodávkou, poškodenie dobrého mena atď.).

Práve potenciálne riziká spojené so zverením výkonu činností poisťovne inému subjektu boli v minulosti jedným z dôvodov, prečo nebol outsourcing v zmysle zákona č. 95/2002 Z. z. v poisťovníctve povolený. Ďalším argumentom v neprospech outsourcingu bola skutočnosť, že orgán dohľadu nemal právomoci, ktoré by mu umožnili vykonávať efektívny dohľad nad činnosťami, ak by ich poisťovne zverili nedohliadaným subjektom. V neposlednom rade panoval názor, že výkon poistovacej činnosti patrí iba poisťovniam na základe osobitného povolenia a žiadny iný subjekt nemá právo takúto činnosť vykonávať, t. j. aj v prípade, ak by poisťovňa mala právo zveriť určitý proces v rámci poistovacej činnosti inému subjektu, mohla by to byť len iná poisťovňa. Keďže by však išlo o konkurenčnú spoločnosť, zvereniu výkonu činnosti by s vysokou pravdepodobnosťou bránil potenciálny konflikt záujmov.

Nové podmienky

Zákon 8/2008 Z. z. o poisťovníctve (ďalej len „zákon“) však priniesol úpravu problematiky zverenia činností. Podľa § 14 ods. 1 zákona môže poisťovňa alebo zaistovňa na základe zmluvy o zverení činností zveriť jednu činnosť alebo viac činností inej osobe, ktorá je oprávnená na výkon zverených činností. To znamená, že

poisťovňa alebo zaistovňa je oprávnená preniesť určité činnosti v zmysle zákona na iné fyzické alebo právnické osoby. Tento rozsah nie je definovaný pozitívne, ale je ohraničený výpočtom činností, ktoré poisťovňa alebo zaistovňa nemôže zveriť inej osobe. V § 14 ods. 1 zákon stanovuje vyčerpávajúci výpočet činností, ktoré nemôžu byť zverené inej osobe: *prijímanie alebo preberanie poistných rizík, ohodnocovanie poistných rizík a ich riadenie, tvorba technických rezerv a tvorba garančného fondu a pasívne zaistenie*. Ostatné činnosti definované zákonom je poisťovňa alebo zaistovňa oprávnená zveriť inej fyzickej alebo právnickej osobe za podmienok stanovených § 14 zákona o poisťovníctve. Poisťovňa alebo zaistovňa na základe § 4 ods. 5 zákona je oprávnená vykonávať činnosti, na ktoré jej bolo udelené povolenie podľa § 5 ods. 1 alebo § 8 ods. 1 zákona, a činnosti s nimi súvisiace. Národná banka Slovenska udeľuje podľa § 5 ods. 1 zákona povolenie na výkon poistovacej činnosti a podľa § 8 ods. 1 zákona povolenie na výkon zaistovacej činnosti. V § 14 zákona použil zákonodarcu pojem „činnosti“ za určitým účelom. Bolo ním postihnutie všetkých relevantných činností upravených zákonom, t. j. zabezpečenie dostatočnej kontroly nad činnosťami, ktoré sú svojou povahou a rozsahom primárne vzhľadom na výkon poistenia resp. zaistenia. Zákon v § 14 ods. 2 a 5 stanovuje poisťovniam alebo zaistovniam podmienky, za ktorých je možné zveriť činnosti inej právnickej osobe. Ak tieto podmienky nie sú dostatočne preukázané, je Národná banka Slovenska oprávnená zamietnuť uzatvorenie zmluvy o zverení činnosti. Je teda zjavné, že poisťovňa alebo zaistovňa musí v prípade zverenia poistovacej a zaistovacej činnosti a činností s nimi súvisiacich postupovať podľa ustanovení § 14, t. j. zmluva o zverení týchto činností musí prejsť procesom podľa § 14 zákona. V záujme zvyšovania efektivity a zníženia administratívnej záťaže v prípadoch, ak poisťovňa alebo zaistovňa má úmysel uzatvoriť viacero zmlúv s väčším počtom subjektov, pričom predmet zmlúv, práva a povinnosti zmluvných strán budú rovnaké (napr. výkon obhliadky motorových vozidiel), poisťovňa alebo zaistovňa je povinná oznámiť zámer zveriť túto činnosť spolu s návrhom zmluvy o zverení činnosti iba v prípade prvej zmluvy. Poisťovňa alebo zaistovňa je však povinná už v čase oznámenia zámeru zveriť činnosť iným subjektom upozorniť NBS na to, že plánuje obdobnú zmluvu uzatvárať s ďalšími subjektmi. Poisťovňa je následne povinná oznamovať NBS subjekty, s ktorými uzatvorí alebo zruší zmluvu s identickými zmluvnými podmienkami, ako bola prvá zmluva, ktorá prešla procesom v zmysle § 14 zákona o poisťovníctve. Tie zároveň formou čestného vyhlásenia preukážu splnenie vecných, personálnych a organizačných predpokladov na výkon zverených činností. Ak by nová zmluva alebo dodatok ku zmluve obsahovali nové, resp. zmenené zmluvné podmienky, je poisťovňa alebo zaistovňa povinná predložiť všetky doklady v zmysle § 14 zákona o poisťovníctve.

Na druhej strane, z ustanovení § 14 zákona nemožno vyvodíť povinnosť poisťovne alebo zaistovne predkladať Národnej banke Slovenska na schválenie zverenie akejkoľvek činnosti. Každá poisťovňa alebo zaistovňa popri výkone poistovacej činnosti alebo zaistovacej činnosti a činností s nimi súvisiacich vykonáva ďalšie činnosti bežného prevádzkového charakteru. Tieto

činnosti neupravujú ustanovenia zákona o poisťovníctve a ani iné právne predpisy platné na území Slovenskej republiky nepredpisujú poisťovníam alebo zaistovníam osobitnú schvalovaciu procedúru na zverenie týchto činností. Ostatne, výkon týchto činností ani nepodlieha povolovaciemu konaniu a nie je predmetom dohľadu Národnej banky Slovenska. Preto je potrebné určiť deliacu čiaru medzi poisťovacou činnosťou, zaistovacou činnosťou a činnosťami s nimi súvisiacimi na jednej strane a medzi ostatnými činnosťami na druhej strane. Určujúcim kritériom na určenie ostatných činností by malo byť dôsledné vyhodnotenie rizík zverenia činnosti, t. j. vyhodnotenie dosahu konkrétnej činnosti na podnikanie poisťovne. Základným výkladovým pravidlom na tento účel sú priamo ustanovenia § 14 ods. 5 zákona. Z povahy týchto ustanovení jasne vyplývajú pravidlá, ktoré sú určujúce pre celú problematiku zverenia činností a musia byť splnené zároveň:

- ide o činnosti prevádzkového charakteru alebo iného doplnkového charakteru
- zverenie týchto činností relevantným spôsobom neovplyvňuje výkon poisťovacej činnosti, zaistovacej činnosti a činností s nimi súvisiacich
- zverenie týchto činností neohrozuje záujmy klientov poisťovne
- zverenie týchto činností nebráni vykonávať účinný dohľad nad poisťovňou
- zverenie týchto činností neovplyvní negatívnym spôsobom ekonomické výsledky poisťovne.

Ak zverenie činnosti napĺňa všetky uvedené znaky, nespadá pod proces v rámci § 14 zákona a Národná banka Slovenska zverenie týchto činností neposudzuje.

Výkon činnosti poisťovní

Nové regulátorne požiadavky poisťovní, ktoré sú predmetom režimu Solvency II, zásadným spôsobom vstupujú aj do úpravy zverenia výkonu činnosti poisťovní. Základným právnym aktom je rámcová smernica o Solvency II, ktorá v článku 49 pomerne úsporným spôsobom stanovuje pravidlá zverenia výkonu činnosti. Poisťovňa v zmysle ods. 1 predmetného ustanovenia bude niesť plnú zodpovednosť za plnenie uvedených regulatórnych požiadaviek, ak zverí výkon funkcií alebo akýchkoľvek činností poistenia alebo zaistenia. Smernica práve týmto ustanovením v budúcnosti vylučuje akékoľvek obmedzenie outsourcingu v rozsahu, aký dnes stanovuje § 14 ods. 1 zákona o poisťovníctve, t. j. poisťovňa bude oprávnená po implementácii režimu Solvency II do slovenskej právnej úpravy zveriť aj výkon takých činností, ktorých zverenie bolo doteraz zákonom zakázané. Činnosti, ktoré v zmysle dnes platnej právnej úpravy nemôžu byť zverené, však určite budú patriť ku kritickým a dôležitým funkciám v rámci poisťovne, a práve zverenie kritických a dôležitých činností upravuje smernica podrobnejšie. Podľa článku 49 ods. 2 zverenie kritických a dôležitých činností nesmie viesť k podstatnému zhoršeniu kvality v systéme správy a riadenia, k nadmernému zvýšeniu operačného rizika, zhoršeniu schopnosti vykonávať dohľad a narušeniu nepretržitého poskytovania uspokojivej služby poistníkom/poisteným. Ide o požiadavky, ktoré musia byť splnené kumulatívne a poisťovňa bude povinná pred zverením výkonu takýchto činností vždy analyzovať splnenie predmetných

„Skončil sa amaterizmus, keď všetci robili všetko. Nesústredenie sa na svoju hlavnú podnikateľskú činnosť je zdrojom až tretiny zbytočne vynaložených nákladov.“

(D. L. LONGWORTH, prezident IFMA)

kritérií. Poisťovne budú zároveň povinné včas informovať orgán dohľadu o svojom zámere zveriť výkon kritických alebo dôležitých funkcií alebo činností, ako aj o akomkoľvek dôležitom vývoji v súvislosti s týmito funkciami alebo činnosťami. Práve v súvislosti s článkom 49 ods. 3 smernice Solvency II možno ešte predpokladať diskusiu o splnení predmetnej povinnosti, či už zo strany orgánu dohľadu alebo zo strany poisťovní. Smernica Solvency II totiž neurčila presnú lehotu, dokiaľ je poisťovňa povinná informovať orgán dohľadu o zámere zveriť výkon činností. Iba stanovila, že tak musí urobiť včas. Smernica Solvency II síce priamo v článku 38 resp. 49 nestanovuje orgánu dohľadu obdobnú právomoc zamietnuť zámer zveriť výkon činnosti ako v zákone platnom dnes. Avšak v zmysle článku 34 ods. 2 orgány dohľadu majú právomoc prijať akékoľvek potrebné opatrenia, v prípade potreby aj opatrenia správnej a finančnej povahy, voči poisťovníam alebo zaistovníam a členom ich správnych orgánov, riadiacich orgánov alebo kontrolných orgánov. Z toho vyplýva, že ak Národná banka Slovenska z predloženého zámeru zveriť výkon činnosti usúdi, že nie sú naplnené kritériá stanovene smernicou, bude mať právo efektívne zasiahnuť.

Právomoci a povinnosti

Ostatne, smernica Solvency II v článku 38 dáva orgánu dohľadu nové dodatočné právomoci aj v súvislosti s prevádzkovateľom služby, ktorému sa činnosti zverujú. Poskytovateľ služby musí v každom okamihu spolupracovať s orgánmi dohľadu poisťovne v súvislosti so zvereným výkonom činnosti. Akékoľvek informácie súvisiace s výkonom zverenej činnosti musia byť prístupné poisťovní, jej audítorom a orgánu dohľadu. V neposlednom rade musí mať orgán dohľadu skutočný prístup k prevádzkovým priestorom poskytovateľa služby a musí mať možnosť uplatňovať tieto prístupové práva. Okrem povinností stanovených v článku 49 je poisťovňa v súvislosti so zverením výkonu činnosti v článku 41 ods. 3 povinná vypracovať a uplatňovať koncepciu zverenia výkonu činnosti. Touto koncepciou sa rozumie interný právny predpis (v písomnej forme), ktorý stanoví podrobné pravidlá outsourcingu v rámci poisťovne. Tento právny predpis musí byť účinný v čase pred zámerom prvýkrát zveriť výkon činnosti inému subjektu.

V nadväznosti na prijatú smernicu je v súčasnosti v štádiu prípravy vykonávací právny predpis upravujúci požiadavky na systém správy a riadenia poisťovní. Osobitná časť bude venovaná outsourcingu. Diskusie, ktoré sa dnes vedú na európskej úrovni, naznačujú, že pripravované nariadenie bude obsahovať podrobnejšie pravidlá pre prípad zverenia kritických alebo dôležitých funkcií a povinné náležitosti zmluvy o zverení výkonu činnosti. K dnešnému dňu nie sú uzatvorené, a preto nižšie uvedené informácie môžu byť pozmenené resp. doplnené. Poisťovňa v prípade zverenia kritických alebo dôležitých funkcií bude musieť vykonať dôsledné zhodnotenie schopností poskytovateľa služieb najmä z hľadiska zákonných požiadaviek (napr. požiadavky na ochranu dôverných alebo osobných údajov v databázových systémoch) a jeho kapacít na kvalitný, ničím nerušený výkon zverených činností. Poisťovňa bude musieť v rámci zámeru zveriť výkon činnosti inému

subjektu vyhodnotiť aj potenciálny konflikt záujmov s poskytovateľom služieb. Zmluva o zverení výkonu činnosti bude musieť byť predložená na schválenie štatutárnym orgánom poisťovne. Bude musieť splniť tieto kritériá:

- dôsledné rozdelenie práv a povinností
- záväzok poskytovateľa služieb na dodržiavanie všetkých povinností, ktoré sa viažu na zverenú činnosť v rámci poisťovne
- umožnenie výkonu kontroly zverených činností u poskytovateľa služby poisťovňou alebo externým auditorom
- umožnenie orgánu dohľadu vykonávať dohľad nad zverenou činnosťou u poskytovateľa služieb na diaľku resp. na mieste
- povinnosť poskytovateľa služieb informovať o akýchkoľvek skutočnostiach s dopadom na zverené činnosti
- povinnosť poskytovateľa služieb skončiť poskytovanie služieb až po uplynutí výpovednej lehoty tak, aby bola poisťovňa schopná nájsť primerané alternatívne riešenie
- oprávnenie poisťovne okamžite ukončiť zmluvný vzťah v prípade, ak poskytovateľ služby vykonáva zverené činnosti v rozpore s platnou legislatívou alebo touto zmluvou
- ak zmluva umožní sub-outsourcing, aj jeho presné pravidlá, pričom tie nemôžu byť v rozpore s pravidlami platnými pre primárnu zmluvu o zverení výkonu činnosti.

Poisťovňa bude povinná preveriť finančné a personálne zdroje poskytovateľa služieb, či je schopný zabezpečovať zverené činnosti kontinuálne, v dohodnutom rozsahu a kvalite. Poskytovateľ služieb bude musieť mať vypracovaný plán pre prípad nepredvídaných udalostí. Vzhľadom na povahu zverenej činnosti by mal prechádzať pravidelnou kontrolou, aby sa predišlo prípadnému narušeniu nepretržitého poskytovania zverených činností.

Odporúčanie EIOPA

Keďže EIOPA disponuje oprávnením z vlastnej iniciatívy vydávať odporúčania (guidelines), najmä v súvislosti s aplikáciou primárnej a sekundárnej európskej legislatívy do praxe, v procese prípravy je aj osobitný guideline, ktorý sa bude parciálne venovať problematike outsourcingu. Podľa informácií, ktoré sú nám známe z pracovných skupín v rámci EIOPA, guideline by mal podrobnejšie upraviť náležitosti koncepcie zverenia výkonu činnosti. Koncepcia bude stanovovať ciele, ktoré sa majú zverením výkonu činnosti dosiahnuť, zodpovednú osobu za zverené činnosti (môže byť opísaná napr. označením pozície), opis vnútorných postupov v súvislosti so zverením výkonu činnosti a reportovacie povinnosti poskytovateľa služby voči poisťovni. Koncepcia bude musieť obsiahnuť oznamovanie relevantných informácií v súvislosti so zverenými činnosťami rizikového manažmentu, internému auditu, compliance a aktuárskej funkcii. Táto koncepcia bude musieť byť každý rok nanovo preskúmaná. Ako sme uviedli, poisťovňa bude povinná stanoviť osobu zodpovednú za zverené činnosti. V rámci zámeru zveriť výkon činnosti ju oznámi orgánu dohľadu. Táto osoba musí spĺňať požiadavky na odbornosť a dôveryhodnosť.

Štefan Velický

Poisťovňa bude povinná zabezpečiť, aby aj osoby, ktoré budú zabezpečovať výkon funkcie alebo jej časti u poskytovateľa služby, spĺňali požiadavky na odbornosť a dôveryhodnosť. Požiadavky musia byť preskúmané ešte pred zverením výkonu činnosti. Poisťovňa bude musieť zabezpečiť, aby ich poskytovateľ služby spĺňal počas celého obdobia výkonu zverených činností (to znamená povinnosť preverovať požiadavky kontinuálne).

Kritické a dôležité funkcie

V súvislosti so zverením výkonu činnosti sa dost veľa diskutuje o kritických a dôležitých funkciách. Primárna smernica tieto pojmy síce často využíva, ale, bohužiaľ, presne nestanovuje, o aké procesy, resp. činnosti ide. Aj preto sa odporúčanie bude venovať ich bližšej špecifikácii. Za kritické funkcie sa budú považovať funkcie, bez ktorých by bolo nemožné alebo značne obmedzené poskytovanie služieb klientom poisťovne (poistníkom resp. poisteným). Za tradičné príklady možno považovať proces tvorby produktov a nastavenia cien, správu portfólia (asset management), proces vybavovania sťažností, interný audit, účtovníctvo, rizikový manažment alebo ochranu dôverných údajov. Treba si však uvedomiť, že práve určenie rizikových a dôležitých funkcií bude závisieť od mnohých faktorov v rámci poisťovne (vnútorné procesy, rozsah vykonávaných činností, objem obchodov atď.). Takže práve výpočet kritických a dôležitých funkcií sa medzi jednotlivými poisťovňami môže značne líšiť. Poisťovňa bude pred zverením akejkoľvek činnosti povinná zhodnotiť, či nejde o činnosť, ktorá by mohla obmedziť kvalitu služieb poskytovaných klientom. Odporúčanie by malo reagovať na niektoré parciálne otázky, ktoré sa už dnes vynorili v súvislosti s budúcou aplikáciou primárnej smernice Solvency II. Jednou z otázok bolo, či možno za zverenie výkonu činnosti považovať využívanie iných osôb ako zamestnancov na špecializované úlohy. Odporúčanie s vysokou pravdepodobnosťou nebude považovať najatie špecialistov z rôznych vedných odborov za outsourcing (napr. špecialistu na optimalizáciu vnútorných procesov na účely interného auditu, posudkového lekára na vypracovanie lekárskej správy na zhodnotenie poistného rizika atď.). Pretože odporúčanie ešte neprešlo schvaľovacím procesom v rámci EIOPA, diskusie stále pokračujú, a preto spomínané informácie môžu byť pozmenené resp. doplnené.

* * *

Ako vidieť, vývoj legislatívneho rámca zverenia výkonu poisťovacej činnosti prechádza značným vývojom. Od pomerne striktného zákazu v zákone č. 95/2002 Z. z. až po úplnú liberalizáciu zverenia výkonu poisťovacej činnosti v rámci nového regulátorného režimu Solvency II. Na druhej strane, napriek tomu, že zverenie výkonu poisťovacej činnosti nebude podmienené schvaľovacou procedúrou orgánu dohľadu, nový režim bude klásť na poisťovne zvýšené nároky pri nastavení interných procesov, kontrole a administratívnom zabezpečení zverenia výkonu činnosti. Výsledkom by však malo byť zvýšenie konkurencieschopnosti slovenských poisťovní.

JUDr. Štefan Velický
Národná banka Slovenska
Snímka (ip)

Nový zákon o poisťovníctve – otázky a výzvy

Napriek tomu, že smernica Omnibus II dodnes nie je schválená a termín jej prijatia sa stále odsúva, predpokladaný dátum účinnosti smernice Solvency II sa blíži a s ním aj povinnosť jej transpozície.

Na jeseň preto môžeme očakávať predloženie návrhu nového zákona o poisťovníctve do medzirezortného pripomienkového konania a začiatkom roka 2013 do Národnej rady SR. Svojím rozsahom prevýši doterajšie zákony a možno bude mať viac strán než všetky predošlé dovedna. Napriek tomu bude nový zákon o poisťovníctve tvoriť iba malú časť celkovej regulácie a jeho úlohou bude najmä vytvoriť základný rámec pre uplatňovanie podrobnejších pravidiel, ktoré budú prijímané na ďalších úrovniach. Nie je možné opísať všetky zmeny pripravovaného legislatívneho prostredia a analyzovať ich dopady na činnosť poisťovní. Stručne sa však zmienime aspoň o niektorých bodoch, ktoré sú predmetom záujmu právnikov a compliance officerov slovenských poisťovní.

Výraznou zmenou pravdepodobne prejde **definícia poisťovacej činnosti**. Za posledné roky si poisťovne zvykli na jej podrobné a rozsiahle vymedzenie, ktoré nielen vymenúvalo, ale aj opisovalo čiastkové zložky poisťovacej činnosti. Koncept tak pozostával z hlavnej definície poisťovacej činnosti a čiastkových definícií jednotlivých zložiek poisťovacej činnosti.

Takýto prístup zabezpečoval poisťovníam jasné ohraničenie ich aktivít. Zabezpečoval nielen vnútro-predpisovú konzistenciu, ale slúžil aj na posudzovanie činností poisťovne z hľadiska iných predpisov (napríklad pri vymedzení činností, ktoré sú oslobodené od dane z pridanej hodnoty). Smernica Solvency II však žiadnu legálnu definíciu poisťovacej činnosti neobsahuje, aj keď sa pri vymedzení svojej pôsobnosti snaží pomenovať rozsah poisťovacích aktivít, ktoré sa majú smernicou regulovať.¹ Prístup normotvorcu – Európskej únii – bude mať pravdepodobne za následok aj zmenu pohľadu regulátora. V novom zákone o poisťovníctve si poisťovne namiesto detailnej definície budú musieť zvykať na novú, oveľa všeobecnejšiu definíciu, ktorá sa bude zameriavať iba na základnú črtu poisťovacej činnosti – prenos rizika. Nové poňatie poisťovacej činnosti sa prejaví vo väzbách na iné ustanovenia zákona aj vo väzbách na iné právne predpisy. Stručná definícia so sebou prináša potrebu opätovne vyhodnotiť dopady na oblasti, ktoré sú s pojmom poisťovacia činnosť úzko späté, napr. zverenie činnosti, oddelenie správy životného a neživotného poistenia či zákaz poisťovne vykonávať inú ako poisťovaciu činnosť.

Aj regulácia **outsourcingu** prejde zásadnou zmenou. Kým doteraz sa za outsourcing považovalo

Martin Petruľák

iba zverenie poisťovacej činnosti (resp. jej zložiek), smernica považuje za outsourcing akýkoľvek stav, pri ktorom tretia osoba na základe zmluvy s poisťovňou vykonáva činnosť, ktorú by za iných okolností vykonávala sama poisťovňa. Osobitné regulačné požiadavky však smernica stanovuje iba pre prípady, keď je predmetom outsourcingu zverenie kritických alebo dôležitých operačných funkcií alebo činností. Nový zákon by už nemal obsahovať zákaz outsourcingovať niektoré činnosti a zmení sa aj postavenie Národnej banky Slovenska pri posudzovaní outsourcingu. Zverenie výkonu činnosti alebo jej zmena bude síce naďalej podliehať oznamovacej povinnosti, Národná banka Slovenska však už nebude mať osobitné právo veta a jej možnosti zasahovať do outsourcingu budú dané iba všeobecnými pravidlami dohľadu. Zrušenie možnosti preventívneho zásahu Národnej banky Slovenska bude vyvážené väčšími kompetenciami voči poskytovateľom služieb, ktorí by sa mali dostať do zoznamu dohliadaných subjektov. Dohľad by mal mať nielen prístup k údajom týkajúcim sa zverených činností, ale aj možnosť vykonať dohľad priamo na mieste v prevádzkových priestoroch poskytovateľa služieb. Za zabezpečenie praktickej realizácie týchto oprávnení dohľadu bude Národná banka Slovenska zodpovedať poisťovňa.

Kým regulácia zverenia činnosti by na úrovni zákona o poisťovníctve mala byť pomerne skromnou záležitosťou, podrobnejšiu úpravu outsourcingu môžeme očakávať na ďalších úrovniach. Predbežný neoficiálny návrh druhou úrovňového nariadenia Európskej komisie vymedzuje požiadavky na obsah zmluvnej dokumentácie a zavádza významné povinnosti poisťovne pri výbere či kontrole poskytovateľa služieb; nie je vylúčená ani ďalšia úprava na tretej úrovni vo forme odporúčaní EIOPA. V nadväznosti na zmenu prístupu k outsourcingu a predpokladanú snahu EIOPA o šandardizáciu vzťahov súvisiacich so zverením činnosti vo všetkých členských štátoch je potrebné pripraviť sa aj na postupnú zmenu pohľadu orgánu dohľadu na okruh činností, ktoré sa považujú za outsourcing. Pri splnení niektorých podmienok sa tak za zverenie činnosti pravdepodobne bude považovať aj činnosť sprostredkovateľov poistenia.

Aktualizácie sa dočká **klasifikácia poistných odvetví**, a to najmä v životnom poistení, kde súčasné rozdelenie úplne nezodpovedá prijatej európskej koncepcii. V nadväznosti na presnejšie zosúladenie s členením podľa smernice Solvency II možno očakávať aj výmenu označenia jednotlivých poistných druhov – teda odvetvia neživotného poistenia budú zaradené do časti „A“ a odvetvia životného

poistenia do časti „B“. Otvorenie klasifikácie je príležitosťou na korekcie niektorých drobných nezrovnalostí spôsobených najmä nejednotnosťou pojmov v jednotlivých jazykových vyhotoveniach smernice. Tieto zmeny spôsobia nekonzistentnosť existujúcich povolení vo vzťahu k novej klasifikácii a bude potrebné aktualizovať ich. Predbežne sa dá očakávať, že Národná banka Slovenska automaticky vydá všetkým poisťovniam úradné potvrdenie o rozsahu ich licencie s ohľadom na zmeny v klasifikácii. Pri tejto príležitosti sa dohľad bude musieť vyrovnávať aj s licenciami, ktoré boli vydané pred rokom 2000, teda pred zavedením klasifikácie poistných odvetví. Na druhej strane, poisťovne čaká vyriešenie otázky, či potvrdenie vydané orgánom dohľadu bude postačujúce aj na aktualizáciu zápisu v obchodnom registri.

V novom zákone bude hrať dôležitú úlohu **definícia klienta**. Aktuálny zákon s týmto pojmom pracuje, avšak žiadnym spôsobom ho nevy vymedzuje. To vytvára priestor na široké a nežiaduce interpretačné rozdiely. Vymedzenie okruhu osôb, ktoré spadajú pod pojem klient, môže byť pritom v mnohých prípadoch podstatné pre stanovenie rozsahu práv a povinností poisťovne. V porovnaní s inými zákonmi možno konštatovať, že definícia klienta je bežnou súčasťou právnych predpisov.² Zavedenie legálnej definície klienta vyjasní okruh osôb, ktorým bude prináležať status klienta, zároveň však vytvára aj novú množinu problémov. Keďže klient sa spomína v ustanoveniach upravujúcich rôzne oblasti, je možné predpokladať, že jednotná definícia klienta nebude vyhovovať všetkým. Spracovanie osobných údajov klienta môže zahŕňať iný okruh osôb než informovanie klienta pred uzavretím poistnej zmluvy, plnenie požiadaviek odbornej starostlivosti voči klientovi má iný rozmer než vyhlásenie klienta o vlastníctve finančných prostriedkov.

Zásadným spôsobom sa zmenia požiadavky na **odbornosť** osôb pracujúcich pre poisťovne. Kým doteraz zákon pomerne jednoznačne (aj keď nie vždy logicky) vyžadoval od členov predstavenstva a vedúcich zamestnancov poisťovne odbornú spôsobilosť určenú stupňom vzdelania a dĺžkou praxe na finančnom trhu, nový zákon po vzore smernice zruší nielen presné vymedzenie osôb s osobitnými nárokmi na odbornú spôsobilosť, ale zruší aj obsahové požiadavky na vzdelanie. Zostane iba všeobecná požiadavka, aby všetky osoby, ktoré „skutočne riadia“ poisťovňu, alebo „majú iné kľúčové funkcie“, mali „primeranú odbornú spôsobilosť, vedomosti a skúsenosti, ktoré im umožnia spoľahlivé a obozretné riadenie“. ³ Pre zamestnancov poisťovne, ktorí prichádzajú do styku s neprofesio-

Článok nadväzuje na príspevok autora, prezentovaný na porade právnikov členských poisťovní Slovenskej asociácie poisťovní v dňoch 12. – 13. júna 2012 v účelovom zariadení Kancelárie NR SR v Častej-Papierničke.

nálnym klientom, by sa mala zachovať požiadavka na základný stupeň odbornej spôsobilosti. Voľná formulácia pre poisťovne znamená nutnosť popasovať sa s dvoma úlohami:

a) identifikovať pozície, ktoré sa podieľajú na „skutočnom riadení“ (možno sem zahrnúť napríklad členov dozornej rady alebo členov výboru pre audit?), b) zaviesť presné a zdôvodniteľné interné pravidlá na určenie a preukazovanie odbornej spôsobilosti. Aj keď môžeme očakávať, že s riešením týchto problémov pomôžu akty prijímané na európskej úrovni (s najväčšou pravdepodobnosťou odporúčania EIOPA), poisťovne na slovenskom trhu budú musieť čeliť aj regionálnemu špecifiku, ktoré vyplýva z historicky slabšej podpory poisťovníctva vo vzdelávacom systéme. Preukazovanie odbornej spôsobilosti tak v mnohých prípadoch bude postavené skôr na vedomostiach získaných dlhoročnou praxou než na vysokoškolských diplomoch či všeobecne akceptovateľných certifikátoch. Poisťovne sa nebudú môcť oprieť ani o procesnú podporu dohľadu, keďže voľba alebo určenie týchto osôb nebude podliehať predchádzajúcemu súhlasu orgánu dohľadu, ale iba notifikačnej povinnosti.

Zmena v koncepcii prístupu k odbornej spôsobilosti sa vo veľkej miere prejaví aj v postavení aktuárov. Osobitná skúška aktuárov, ktorú doteraz vykonávala Národná banka Slovenska, zanikne rovnako ako povinná pozícia zodpovedného aktuára.⁴ Odbornú spôsobilosť na výkon aktuárskej funkcie už nebude možné jednoducho posudzovať podľa toho, či je niektorá osoba zapísaná do zoznamu aktuárov. Poisťovne sa budú musieť intenzívnejšie zamerať na individuálne posudzovanie vedomostí, skúseností a zručností poistných matematikov. Na zmenu budú musieť zareagovať aj aktuári a organizácie, v ktorých sa združujú. Priebežné systematické vzdelávanie, absolvovanie rôznych špecializovaných konferencií alebo seminárov bude časom nevyhnutné a kľúčové na udržanie odbornosti.

Veľa otáznikov vyvoláva zvažovaná povinnosť, o ktorej sa pomerne rozsiahlo diskutuje (aj na európskej úrovni), a to **povinnosť overovať audítorom** nielen účtovnú závierku, ale osobitne aj niektoré čiastkové výkazy alebo hodnoty, napríklad výšku kapitálovej požiadavky na solventnosť (SCR). Smernica Solvency II takú povinnosť priamo neobsahuje, podnet na zavedenie auditu prichádza z orgánov dohľadu niektorých členských štátov. Aj keď nie je jasné, aký bude výsledok diskusie, je zrejmé, že prípadné zavedenie auditu by znamenalo značné finančné a časové zaťaženie poisťovní (aj s ohľadom na zvýšené požiadavky na reporting poisťovní). Vynárajú sa tiež otázky určenia prípadnej zodpovednosti au-

dítora a zodpovednosti dohľadu, ak by sa kontrola v konkrétnom prípade ukázala ako nedostatočná. V neposlednom rade možno očakávať dopady na trh práce a nedostatok špecializovaných odborných kapacít.

Naopak, posledný vývoj v niektorých oblastiach naznačuje, že ich úprava v novom zákone sa nebude veľmi odlišovať od súčasného stavu. Veľa diskusií sa viedlo napríklad o **výkone zaistovacej činnosti poisťovníami**. Tejto téme sa smernica nevenuje, a preto bolo možné zvoliť viacero prístupov. Najpravdepodobnejším scenárom v súčasnosti je, že zaistovacia činnosť budú môcť poisťovne vykonávať za rovnakých podmienok ako v súčasnosti, teda na základe osobitného povolenia vydaného Národnou bankou Slovenska. Vypustená by však mohla byť požiadavka na osobitnú výšku základného imania, keďže povinná minimálna výška základného imania už nebude stanovená ani pre výkon poisťovacej činnosti. Tiež sa zdá, že zostane zachovaný režim obchodov s osobami s osobitným vzťahom, alebo možnosť poisťovne po predchádzajúcom súhlase Národnej banky Slovenska vykonávať finančné sprostredkovanie podľa zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve.

Času na prípravu už nezostáva veľa a po oficiálnom predstavení návrhu zákona v priebehu najbližších niekoľkých týždňov bude minimálne časť nastolených otázok zodpovedaná. Zostáva veriť, že pôjde o krok správnym smerom.

*Ing. Mgr. Martin Petruľák
vedúci právneho oddelenia
Poisťovňa Poštovej banky, a. s.
predseda Legislatívnej sekcie SLASPO*

Snímka (ip)

¹ Článok 2 ods. 2 a 3 Smernice 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II)

² napríklad zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách, zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve, zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu, zákon č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní

³ Článok 42 ods. 1 Smernice 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II)

⁴ pozícia zodpovedného aktuára by mala byť zachovaná iba pre poisťovne, ktoré nebudú podliehať režimu smernice Solventnosť II

Odbornosť a dôveryhodnosť osôb v režime Solvency II

Požiadavky na odbornosť a dôveryhodnosť osôb, ktoré skutočne riadia poisťovňu, zaistovňu, pobočku zahraničnej poisťovne alebo pobočku zahraničnej zaistovne z iného ako členského štátu EÚ (ďalej len „poisťovňa“), alebo vykonávajú iné kľúčové funkcie, upravuje smernica o Solventnosti II (ďalej len „smernica“) v rámci systému správy a riadenia v čl. 42 a 43.

Detailnejšiu právnu úpravu bude obsahovať vykonávací právny predpis vo forme nariadenia EÚ, a taktiež odporúčania (guidelines), ktoré bude vydávať EIOPA.

Z dôvodu stručnej právnej úpravy požiadaviek na odbornosť a dôveryhodnosť osôb, ktoré skutočne riadia poisťovňu, alebo vykonávajú iné kľúčové funkcie v smernici, aj vzhľadom na skutočnosť, že vykonávací právny predpis a odporúčania EIOPA sú v štádiu prípravy, vzniká pri interpretácii príslušných ustanovení smernice množstvo otázok a nejasností. Jednou z podstatných otázok vznikajúcich pri interpretácii príslušných ustanovení smernice je otázka, aký je okruh osôb, na ktoré sa požiadavky smernice vzťahujú, keďže smernica ani návrh vykonávacieho právneho predpisu neobsahujú definíciu osôb, ktoré skutočne riadia poisťovňu, alebo vykonávajú iné kľúčové funkcie. Tieto osoby budú definované v odporúčaniach EIOPA. Vychádzajúc z diskusií v rámci EIOPA, za osoby, ktoré skutočne riadia poisťovňu, sa budú považovať členovia správneho, riadiaceho alebo kontrolného orgánu (konkrétny orgán závisí od legislatívy jednotlivých členských štátov) a vedúci zamestnanci zodpovední za implementáciu rozhodnutí štatutárnych orgánov. To znamená, že v zmysle nášho právneho poriadku budú osobami, ktoré skutočne riadia poisťovňu, členovia štatutárneho orgánu a vedúci zamestnanci. Druhý okruh osôb, na ktoré sa podľa smernice vzťahujú požiadavky na odbornosť a dôveryhodnosť, zahŕňa osoby, ktoré zabezpečujú výkon štyroch základných kľúčových funkcií v rámci systému správy a riadenia, a to funkciu rizikového manažmentu, funkciu zabezpečenia súladu s predpismi, aktuársku funkciu a funkciu interného auditu. Za osoby vykonávajúce kľúčové funkcie sa budú považovať aj ďalšie osoby vykonávajúce činnosti špecifického významu pre fungovanie poisťovne, ktoré si určí poisťovňa.

Smernica umožňuje, aby vnútroštátna legislatíva detailnejšie upravila požiadavky na odbornosť a dôveryhodnosť osôb, ktoré skutočne riadia poisťovňu, alebo vykonávajú iné kľúčové funkcie. Z diskusií s MF SR však vyplýva, že nový zákon o poisťovníctve bude pravdepodobne obsahovať presne definované požiadavky len na dôveryhodnosť,

Katarína Krajčovičová

Detailnejšia právna úprava bude v nariadení EÚ a v odporúčaní EIOPA

a to obdobne ako súčasná právna úprava. Požiadavky na odbornosť budú definované rovnako ako v čl. 42 smernice, t. j. vo všeobecnej rovine.

Požiadavky na odbornosť osôb, ktoré skutočne riadia poisťovňu, alebo vykonávajú iné kľúčové funkcie, zahŕňajú náležité odborné vedomosti, skúsenosti v poisťnom sektore, v inom finančnom sektore alebo v inej oblasti vo vzťahu k činnostiam, ktoré bude osoba vykonávať, ako aj finančné, účtovné, manažérske a aktuárske znalosti. Stanovenie rozsahu požiadaviek na odbornosť a vymedzenie osôb, na ktoré sa tieto požiadavky budú vzťahovať, je v kompetencii poisťovne s tým, že orgán dohľadu je oprávnený vyjadriť sa k tomu. Členovia štatutárneho orgánu by mali mať tzv. kolektívnu znalosť minimálne v týchto oblastiach:

- *poistný trh a iné finančné trhy* (znalosť trhového prostredia, v ktorom poisťovňa vykonáva činnosť, znalosť potrieb poistníkov)
- *obchodná stratégia a obchodný model* (detailná znalosť obchodnej stratégie a obchodného modelu poisťovne)
- *systém správy a riadenia* (rizikový manažment, schopnosť zhodnotiť rozhodnutia a kontrolovať činnosť poisťovne)
- *finančné a aktuárske analýzy* (schopnosť vyhodnotiť finančné a aktuárske informácie, identifikovať kľúčové otázky, kontrolovať tieto oblasti a prijať opatrenia)
- *regulátorne požiadavky* (znalosť regulátorных požiadaviek na výkon činnosti poisťovne, schopnosť bez zbytočného odkladu reagovať na zmeny regulátorных požiadaviek).

Pri posudzovaní splnenia požiadaviek na odbornosť, na rozdiel od dôveryhodnosti, sa musí zachovať princíp proporcionality ako jeden zo základných princípov Solvency II. To znamená, že pri posudzovaní požiadaviek na odbornosť je potrebné zohľadniť povahu, zložitosť, rozsah činnosti poisťovne, ako aj pracovnú pozíciu príslušnej osoby.

Napriek tomu, že požiadavky na odbornosť a dôveryhodnosť sa v smernici vzťahujú len na osoby, ktoré skutočne riadia poisťovňu, alebo vykonávajú iné kľúčové funkcie, z návrhu vykonávacieho právneho predpisu aj z diskusií v rámci EIOPA vyplýva, že každý zamestnanec poisťovne by mal byť dôveryhodnou osobou, odborne spôsobilou primerane k svojej pracovnej pozícii.

Čo sa týka dôveryhodnosti osôb, ktoré skutočne riadia poisťovňu, alebo vykonávajú iné kľúčové funkcie, jedným z dokladov preukazujúcich dôveryhodnosť osoby podľa čl. 43 smernice je výpis z registra trestov. Cudzí štátny príslušník predloží orgánu dohľadu v hostiteľskom členskom štáte obdobné potvrdenie vydané príslušným orgánom štátu jeho obvyklého pobytu alebo štátu, v ktorom sa v posledných troch

rokoch zdržoval. Ak tento štát taký dokument nevydáva, možno ho nahradiť prísažným vyhlásením. V členských štátoch, kde neexistuje žiadne ustanovenie o prísažnom vyhlásení, možno ho nahradiť čestným vyhlásením dotknutého cudzieho štátneho príslušníka pred príslušným súdnym alebo správnym orgánom, prípadne notárom v tomto štáte. Súčasťou dôveryhodnosti osoby je aj tzv. finančné zdravie, čo znamená, že na dotknutú osobu nebol vyhlásený konkurz. Ďalšie požiadavky na preukázanie dôveryhodnosti a možnosť uznania príslušnej osoby za dôveryhodnú orgánom dohľadu za splnenia určitých podmienok by mali byť presne vymedzené, vychádzajúc z diskusií s MF SR, v novom zákone o poisťovníctve, a to obdobným spôsobom ako súčasná právna úprava.

Na rozdiel od súčasnej právnej úpravy sa nebude vyžadovať predchádzajúci súhlas NBS s osobami, ktoré budú skutočne riadiť poisťovňu, alebo budú zodpovedné za výkon iných kľúčových funkcií, ale len oznámenie týchto osôb orgánu dohľadu, vrátane poskytnutia všetkých relevantných informácií na posúdenie, či navrhovaná osoba spĺňa všetky požiadavky na odbornosť a dôveryhodnosť. Minimálny rozsah informačných povinností ustanoví príloha k odporúčaniam EIOPA (napr. pracovná pozícia, zdôvodnenie osoby, dátum začatia výkonu činnosti atď.). NBS v rámci stanovenej lehoty poskytnuté informácie vyhodnotí. Ak NBS zistí, že príslušná osoba nespĺňa požiadavky na odbornosť a dôveryhodnosť, je oprávnená požadovať od poisťovne nevymenovanie navrhovanej osoby do funkcie resp. jej nahradenie inou osobou. Zároveň bude poisťovňa povinná bez zbytočného odkladu oznamovať NBS akékoľvek zmeny súvisiace s osobami, ktoré budú skutočne riadiť poisťovňu, alebo budú zodpovedné za výkon iných kľúčových funkcií. Poisťovňa, ktorá bude mať záujem zveriť výkon niektorej funkcie alebo jej časť inému subjektu (outsourcing), bude v zmysle novej regulácie povinná oznámiť NBS osobu, ktorá bude mať v rámci poisťovne zodpovednosť za kľúčovú funkciu alebo časť funkcie zverenej inej osobe. Táto osoba bude musieť spĺňať požiadavky na odbornosť a dôveryhodnosť. Rovnako budú musieť spĺňať požiadavky spĺňať aj osoby, ktoré budú zabezpečovať výkon funkcie alebo jej časti u poskytovateľa služby.

Na zabezpečenie toho, aby osoby, ktoré skutočne riadia poisťovňu alebo vykonávajú iné kľúčové funkcie, spĺňali po celý čas výkonu svojej funkcie požiadavky na odbornosť a dôveryhodnosť, návrh vykonávacieho právneho predpisu ukladá poisťovní povinnosť vypracovať písomnú koncepciu. Z diskusií v rámci EIOPA vyplýva, že by mala zahŕňať najmä:

- postup na oznamovanie osôb NBS
- postup na zhodnotenie odbornosti a dôveryhodnosti osôb, ktoré skutočne riadia poisťovňu alebo vykonávajú iné kľúčové funkcie
- situácie, keď bude potrebné opätovne prehodnotiť odbornosť a dôveryhodnosť osôb
- postup na zhodnotenie odbornosti a dôveryhodnosti ďalších zamestnancov vykonávajúcich činnosti špecifického významu pre fungovanie poisťovne.

Náležité odbornosť a dôveryhodnosť osôb, ktoré skutočne riadia poisťovňu alebo vykonávajú iné kľúčové funkcie, patria medzi základné predpoklady pre zdravé fungovanie poisťovne. Preto je dôležité, aby poisťovňa správne nastavila postup na zhodnotenie odbornej spôsobilosti a dôveryhodnosti príslušných osôb a konala podľa neho a aby orgán dohľadu v rámci svojej pôsobnosti včas identifikoval potenciálne nedostatky v činnosti poisťovne.

JUDr. Katarína Krajčovičová
Národná banka Slovenska

Snímka (ip)

Nová legislatíva EÚ v ochrane osobných údajov

Jednou z viacerých tém, ktoré boli predmetom diskusií na júnovej Porade právnikov, organizovanej Slovenskou asociáciou poisťovní v Účelovom zariadení NR SR Častá-Papiernička, bola aj ochrana osobných údajov.

Dôvodov bolo viacero, avšak najvýznamnejším z nich bola potreba povedať si viac o novej legislatíve, ktorú pripravila Európska komisia. Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov (ďalej len „návrh nariadenia“), ktoré by malo byť všeobecným nariadením o ochrane údajov, je už od začiatku tohto roka predmetom diskusií odborníkov na túto problematiku vo všetkých členských štátoch Európskej únie. V tejto súvislosti vyjadruje svoje pripomienky aj Slovenská republika v podobe stanoviska spracovaného pod dohľadom Úradu na ochranu osobných údajov SR, ktorému zákon zveril dozornú právomoc v tejto oblasti.

Legislatíva, ktorá v Európskej únii stále platí, datuje svoj vznik do roku 1995. Odvtedy sa členské štáty viac či menej úspešne snažia implementovať ju do národných pravidiel na ochranu osobných údajov. Pojem implementácia napovedá, že stále platný právny rámec bol formalizovaný v podobe smernice, s ktorou je potrebné národné úpravy harmonizovať. Aj náš zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane osobných údajov“) bol v tejto súvislosti podstatne zmenený v roku 2005. Napriek tomu, že smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov (ďalej len „Smernica“) bola koncipovaná ako technologicky neutrálna, rozvoj technológií, najmä informačno-komunikačných, odhalil viacero jej nedostatkov aj potrebu nanovo upraviť vzťahy s cieľom budovať dôveru v online svet, ktorý je nevyhnutnou súčasťou dnešného života.

Technológie nútia k zmenám

S prihliadnutím na viaceré dokumenty prijaté na európskej úrovni - Európa 2020, Štokholmský program, Komplexný prístup k ochrane osobných údajov v EÚ či Digitálna agenda pre Európu - spracovala Európska komisia návrh novej legislatívy. Kládol si za cieľ zachytiť rýchly rozvoj technológií, odzrkadľovaný rozmachom sociálnych sietí, cloud computingu, lokalizačných služieb či elektronického obchodu ako takého. Zároveň s týmito odvážnymi plánmi sa Európska komisia pokúsila urobiť koniec deklarovanej neexistencii masívneho rámca ochrany práv dotknutých osôb, na ochranu ktorých požaduje prísnejšie pravidlá bezpečnosti spracúvaných osobných údajov a tiež väčšiu možnosť osobne

Dôsledky rozmachu sociálnych sietí, cloud computingu, lokalizačných služieb a elektronického obchodu

kontrolovať podmienky spracúvania svojich údajov. O návrhu nariadenia sa vzápätí vyjadrili svojimi komentármi a pripomienkami všetky zainteresované subjekty, ktoré majú ochranu osobných údajov vo svojej kompetencii. Názor vyjadril Európsky dozorný úradník na ochranu osobných údajov Peter Hustinx, Pracovná skupina na ochranu osobných údajov, zriadená podľa článku 29 Smernice i Úrad na ochranu osobných údajov SR, rovnako ako všetky ostatné dozorné orgány v jednotlivých členských štátoch.

Sila nariadenia

Návrh nariadenia neprináša len obsahové zmeny v oblasti ochrany osobných údajov. Mení aj formálnu stránku uplatňovania práva EÚ. Nariadenie je všeobecný akt záväzný v plnom rozsahu, ktorý prijíma Rada Európskej únie spolu s Európskym parlamentom alebo Európska komisia. Na rozdiel od smerníc určených členským štátom a rozhodnutí určených presne vymenovaným adresátom je nariadenie určené všetkým. Je priamo uplatniteľné, čo znamená, že predstavuje právny predpis, ktorý je okamžite platný vo všetkých členských štátoch rovnako ako vnútroštátne právo a bez toho, aby museli zasiahnuť vnútroštátne orgány.¹ Takýto prístup, prirodzene, odbúrava potrebu implementácie normy do národnej legislatívy, čo odstráni rozdiely spôsobené rôznorodosťou prístupov zákonodarcov v jednotlivých členských štátoch. Jednotné pravidlá naprieč celou Európou tak majú prispieť k zvýšeniu právnej istoty dotknutých osôb aj prevádzkovateľov informačných systémov.

Novinky

Novinky, ktoré návrh nariadenia prináša z obsahovej stránky, je možné identifikovať ako z jeho znenia, tak aj z informačnej kampane Európskej komisie na jeho podporu.² Patrí sem napríklad „právo dotknutej osoby byť zabudnutý“, ktoré má dotknutej osobe zaručiť, ak si neželá ďalšie spracúvanie svojich osobných údajov, výmaz jej údajov z informačného systému - za predpokladu, že neexistujú právne dôvody na ďalšie spracúvanie bez jej súhlasu. Napriek tomu, že právo byť zabudnutý sa prezentuje ako nový právny inštitút, ani súčasná právna úprava neumožňuje prevádzkovateľovi spracúvanie osobných údajov po odvolaní súhlasu dotknutou osobou, ak nemá k dispozícii iný právny titul na takéto konanie. A likvidácia takýchto osobných údajov spracúvaných bez právneho dôvodu je prevádzkovateľovou povinnosťou už teraz.

Na prvý pohľad inovatívne pôsobí „výslovný súhlas dotknutej osoby so spracúvaním jej osobných údajov“, uvádzaný do praxe predmetným návrhom nariadenia. Viacerí prevádzkovatelia už aj u nás vyjadrili v tejto

súvislosti obavy, či dôsledné uplatňovanie požiadavky výslovného súhlasu nespôsobí zvýšenie záťaže, či dokonca neprekonateľnú prekážku pre ich podnikanie. V skutočnosti však požiadavka výslovnosti vo vzťahu k súhlasu so spracúvaním osobných údajov nie je v slovenskom legislatívnom prostredí vôbec nová. Zákon o ochrane osobných údajov totiž určuje, že súhlas dotknutej osoby má byť preukázateľný a dôkazné bremeno jeho preukázateľnosti necháva na pleciach prevádzkovateľov informačných systémov. Tí by v záujme svojej vlastnej právnej istoty, ale aj istoty dotknutých osôb mali zvoliť už za súčasného právneho stavu práve výslovný súhlas ako právny titul pre spracovateľské operácie. Pri kontrole dozorného orgánu si tak môžu významne uľahčiť argumentačnú pozíciu, ak by došlo k pochybnostiam, či súhlas dala dotknutá osoba, alebo aká je jeho presná špecifikácia. Ďalšou novinkou má byť „právo na portabilitu dát“. Podľa neho prevádzkovateľ nesmie brániť dotknutej osobe preniesť údaje z jedného systému elektronického spracúvania do iného. Cieľom tohto práva je zlepšenie prístupu dotknutých osôb k ich osobným údajom. Údaje môžu získať od prevádzkovateľa v štruktúrovanej forme a v bežne používanom elektronickom formáte. Prenesením údajov sa v tomto prípade rozumie aj prechod od jedného poskytovateľa služieb k inému, najmä pri poskytovaní služieb a pri podnikaní prostredníctvom internetu.

„Nahlasovanie porušení ochrany osobných údajov“ zavedie navrhované nariadenie aj vo všeobecnej úprave ochrany osobných údajov. Európsku komisiu k tomu viedli s najväčšou pravdepodobnosťou pozitívne skúsenosti z telekomunikačného sektora, kde tento inštitút už dlhší čas považujú za štandard. Ak prevádzkovateľ zistí, že sa porušila ochrana údajov, bez zbytočného odkladu bude povinný oznámiť to národnému dozornému orgánu. Navrhovaná lehota má byť 24 hodín. Dotknuté osoby, ktorých osobné údaje by mohli byť nepriaznivo ovplyvnené takým porušením, mali by byť o tom informované bez zbytočného odkladu. Vedomosť o takom incidente by im mala umožniť kroky potrebné na odvrátenie škody. Nahlasovanie porušenia ochrany osobných údajov by malo byť povinné, ak incident nepriaznivo ovplyvňuje ochranu osobných údajov alebo súkromia dotknutej osoby, ak by mohlo mať za následok napríklad krádež totožnosti alebo podvod, fyzickú ujmu, veľké poníženie alebo poškodenie dobrého mena. V nahlásení porušenia by nemal absentovať opis charakteru porušenia ani odporúčania pre dotknutú osobu, ako zmierniť možné nepriaznivé dôsledky.

Ďalšie zmeny

Z ďalších pripravovaných zmien spomeňme len v skratke:

- uplatňovanie ustanovení nariadenia aj na spracovanie osobných údajov dotknutých osôb s bydliskom v EÚ, vykonávané prevádzkovateľom, ktorý nemá sídlo v únii, ak spracovanie súvisí s ponukou tovaru alebo služieb týmto dotknutým osobám alebo so sledovaním správania sa dotknutých osôb,
- jeden dozorný orgán pre prevádzkovateľa a ktorýkoľvek z dozorných orgánov pre dotknutú

Tomáš Mičo

Snímka (ip)

osobu,

- posilnenie právomocí národných dozorných orgánov,
- zvýšenie zodpovednosti prevádzkovateľa,
- deklarované zníženie administratívneho zaťaženia prevádzkovateľa či
- zavedenie inštitútu interného dozoru naprieč celou EÚ pre určené subjekty.

Poslednou novinkou, ktorú si priblížime v závere tohto článku, je posilnenie sankčného mechanizmu postaveného na finančných sankciách. Za zaujímavosť možno považovať, že prvé porušenie pravidiel ochrany osobných údajov je pre niektoré subjekty beztrestné. Taká imunita sa týka fyzických osôb, ktoré spracúvajú osobné údaje bez komerčného záujmu, ale aj podnikov a organizácií zamestnávajúcich menej ako 250 osôb, ktoré spracúvajú osobné údaje iba ako vedľajšiu činnosť popri svojej hlavnej činnosti. Prvé neúmyselné nedodržanie ustanovení navrhovaného nariadenia sa tak obíde bez pokuty a dozorný orgán vydá týmto subjektom iba písomné upozornenie. Ostatní prevádzkovatelia však môžu byť pokutovaní pomerne dramatickým spôsobom. Aj tie najnižšie sankcie za najmiernejšie porušenia predpisov práva na ochranu osobných údajov totiž budú mať strop až pri sume 250 000 eur. Novinkou je oprávnenie vymerať sankciu podľa celosvetového ročného obratu vo výške 0,5 % komukoľvek, kto úmyselne alebo z neobľahlosti

- nezavedie mechanizmy týkajúce sa žiadostí dotknutých osôb, alebo neodpovie dotknutým osobám bez zbytočného odkladu či v požadovanom formáte,
- účtuje poplatok za informácie alebo za poskytnutie odpovedí na žiadosti dotknutých osôb.

Druhá úroveň finančných sankcií sa podľa navrhovaného nariadenia má končiť pri sume 500 000 eur, v prípade podniku až pri jednom percente celosvetového ročného obratu u kohokoľvek, kto úmyselne alebo z neobľahlosti

- neposkytne dotknutej osobe informácie, alebo jej poskytne neúplné informácie, alebo jej neposkytne informácie dostatočne transparentným spôsobom,
- neposkytne dotknutej osobe prístup, alebo neopraví osobné údaje, alebo neoznámi príslušné informácie príjemcovi,
- nerešpektuje právo byť zabudnutý alebo právo na vymazanie, alebo nezavedol mechanizmy na dodržanie časových limitov, alebo nevykoná všetky potrebné kroky na informovanie tretích strán, že dotknutá osoba žiada vymazať akékoľvek odkazy, kópie alebo replikácie osobných údajov,
- neposkytne kópiu osobných údajov v elektronickom formáte, alebo bráni dotknutej osobe preniesť si osobné údaje do inej aplikácie,
- neurčil alebo nedostatočne určil príslušné povinnosti spoločných prevádzkovateľov,
- neuchováva alebo nedostatočne uchováva dokumentáciu,
- nerešpektuje pravidlá na spracúvanie osobitných kategórií osobných údajov.

A najzávažnejšie porušenia ustanovení nariadenia majú byť ohodnotené pokutou, ktorej horný strop je 1 000 000 eur alebo dve percentá celosvetového

ročného obratu pre každého, kto úmyselne alebo z neobľúbivosti

- spracúva osobné údaje bez akéhokoľvek alebo dostatočného právneho základu na spracovanie, alebo nedodrížiava podmienky na udelenie súhlasu,
- neoprávnenne spracúva osobitné kategórie údajov,
- nevyhovuje námietke alebo požiadavke dotknutej osoby,
- nedodrížiava podmienky, pokiaľ ide o opatrenia založené na profilovaní,
- neprijme interné pravidlá alebo nezavedie primerané opatrenia na zabezpečenie,
- neustanoví svojho zástupcu, ak to nariadenie požaduje,
- spracúva alebo nariaďuje spracovanie osobných údajov v rozpore s povinnosťami týkajúcimi sa spracovania v mene prevádzkovateľa,
- neupozorní na porušenie ochrany osobných údajov, alebo neoznami porušenie ochrany údajov včas alebo vôbec dozornému orgánu alebo dotknutej osobe,
- nevykoná posúdenie vplyvu na ochranu údajov, alebo spracúva osobné údaje bez predchádzajúceho povolenia alebo konzultácie vopred zo strany dozorného orgánu,
- neurčí úradníka na ochranu údajov, alebo nezabezpečuje podmienky na plnenie úloh,
- zneužíva plombu alebo značku na potreby ochrany údajov,
- vykonáva alebo nariaďuje prenos údajov do tretej krajiny alebo medzinárodnej organizácii, ktorý nie je povolený,
- nesplní príkaz alebo dočasný či definitívny zákaz zo strany dozorného orgánu na spracovanie alebo pozastavenie tokov údajov,
- neplní si povinnosť pomáhať, odpovedať či poskytnúť príslušné informácie alebo prístup dozornému orgánu do svojich priestorov,
- nedodrížiava pravidlá zachovávaní služobného tajomstva.

Záverom zostáva len skonštatovať, že pravidlá ochrany osobných údajov v návrhu nariadenia nie sú ešte finalizované. Momentálne sa o jednotlivých článkoch stále ešte vyjadrujú experti členských štátov, ktorých spravídla nominovali národné dozorné orgány na ochranu osobných údajov. Znenie viacerých ustanovení, o ktorých sa diskutuje, sa môže ešte podstatným spôsobom zmeniť. Preto bude v tejto chvíli najlepšie počkať s prípravou akýchkoľvek opatrení súvisiacich so spomínanými zmenami právneho stavu.

Mgr. Tomáš Mičo

OOU.sk, s. r. o. – informačná bezpečnosť a ochrana osobných údajov

Snímka (ip)

¹ http://ec.europa.eu/eu_law/introduction/what_regulation_sk.htm

² <http://ec.europa.eu/justice/data-protection/minisite/>

Jadrom je rýchla a účinná výmena informácií

Trestná činnosť legalizácie príjmov z trestnej činnosti je vysoko organizovaná. Nie je obmedzená hranicami štátov. Zasahuje takmer do všetkých oblastí spoločenského života, počet takých prípadov stále rastie.

V súčasnosti už nespájame pranie špinavých peňazí len s násilnou trestnou činnosťou, ale čoraz častejšie s prípadmi, kde môžeme pozorovať snahu zločincov o legalizáciu príjmov z komplikovaných a zložitých trestných činov ekonomickej povahy - často obsahujú nadnárodný prvok, vrátane napr. zahraničnej korupcie a medzinárodných poisťovacích podvodov. Preto aj svetoví politici pripisujú boju proti tomuto druhu trestnej činnosti veľký význam. Snažia sa ho riešiť na najvyššej úrovni, či už cez rôzne medzinárodné organizácie a zoskupenia alebo na stretnutiach a summitoch. Dôkazom a potvrdením dôležitosti problému bolo napr. rozhodnutie summitu krajín G-20 v Londýne koncom roku 2009. Na ňom medzinárodne uznávané globálne zoskupenie krajín v oblasti prevencie prania špinavých peňazí a financovania terorizmu s názvom FATF (Financial Action Task Force) na základe rozboru možných príčin finančnej krízy zo začiatku apríla roku 2009 poverili výberom krajín (členských aj nečlenských), ktoré nedostatočne spĺňajú medzinárodné štandardy (40+9 odporúčaní FATF). Táto medzivládna agentúra je lídrom v tvorbe politiky a určovaní celosvetových trendov v boji proti praniu peňazí a financovaniu terorizmu. Jej činnosť sa zameriava na monitoring vývoja v jednotlivých krajinách ohľadne implementácie opatrení zamedzujúcich pranie špinavých peňazí a financovanie terorizmu, posudzovanie trendov a techník a navrhovanie protiopatrení (tzv. typológií). Výsledky premieta do zmien a doplnení spomínaných 40+9 špeciálnych odporúčaní, tvoriacich medzinárodné štandardy. Mnohé z nich sa týkajú aj poisťovacieho sektoru. Pomáha najmä nečlenským štátom (kam patrí aj SR) pri osvojovaní si a implementácii týchto odporúčaní. Členmi FATF sú významnejšie finančné centrá krajín Európy, Severnej Ameriky, Ázie, Nového Zélandu, Austrálie a Južnej Ameriky. FATF už rok od svojho založenia (vzniklo v roku 1989 na summite siedmich najvyspelejších štátov sveta) uverejnilo kľúčový dokument – 40 odporúčaní. Zhŕňa základné opatrenia, ktoré by všetky krajiny sveta mali uplatňovať a presadzovať v rámci boja proti praniu špinavých peňazí. Odporúčania majú univerzálny charakter aj platnosť, nie sú teda viazané medzinárodnou zmluvou. Avšak každá členská krajina FATF vydala tzv. trvalý vládny príslub, že bude

Potreba medzinárodnej spolupráce a jej základný rámec

bojovať proti praniu špinavých peňazí na národnej aj medzinárodnej úrovni pri zachovaní týchto princípov. Týkajú sa medzinárodnej spolupráce, dohľadu nad finančným systémom i správania sa finančných inštitúcií v rámci daného štátu. Boli navrhnuté ako podrobný akčný plán na boj proti praniu špinavých peňazí, ktorý zahŕňa trestné právo, finančné právo i medzinárodnú spoluprácu. V roku 1996 boli odporúčania revidované a zmenené vzhľadom na aktuálne trendy v praní špinavých peňazí a potenciálne budúce hrozby s tým, že misia FATF bola v roku 2001 rozšírená aj na financovanie terorizmu. Z toho vyplynulo vydanie ôsmich špeciálnych odporúčaní zaoberajúcich sa problematikou financovania terorizmu (október 2001). Pokračujúci vývoj a trendy v technikách prania špinavých peňazí a financovania terorizmu viedli organizáciu vo februári 2012 k ďalším prehodnoteniam existujúcich odporúčaní a k publikovaniu celkového súboru 40+9 odporúčaní. Platia dodnes. SR nie je členom FATF. Nové členské krajiny EÚ sú členmi výboru Rady Európy MONEYVAL. FATF aj MONEYVAL hodnotia svoje členské krajiny na základe rovnakých medzinárodných štandardov. Prebieha už štvrté kolo hodnotení. Výsledná správa spolu s ratingmi pridelenými k jednotlivým odporúčaniam sa po prerokovaní a schválení na plenárnom rokovaní zverejňuje na príslušnej webovej stránke (www.fatf-gafi.org resp. www.coe.int/moneyval). Podrobná správa o hodnotení SR zo 4. hodnotiacej návštevy je zo septembra 2011 a odráža situáciu z októbra 2010.

Už sme spomenuli, že trestná činnosť nie je obmedzená geografickými hranicami a aj pri dohľadávaní umiestnenia príjmov z trestnej činnosti je namieste medzinárodná spolupráca. Príčiny a dôvody, prečo páchatelia legalizujú príjmy z trestnej činnosti, treba hľadať okrem štandardných faktorov v podobe nárastu organizovanej trestnej činnosti, v jej latentnom charaktere a zložitosti, vysokej odbornosti a profesionálnosti aj v naznačenej medzinárodnej previazanosti. Trestná činnosť je páchaná stále sofistikovanejšie a aj legalizácia príjmov z trestnej činnosti a transformácia majetku nadobudnutého trestnou činnosťou sa neustále „zlepšuje a zdokonaľuje“, pričom čoraz častejšie zasahuje viacero štátov naraz. Preto aj reakcia štátnych orgánov a inštitúcií zodpovedných za odhaľovanie a postihovanie legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu musí byť adekvátne a odborná. V prípadoch s internacionálnym prvkom je nevyhnutným predpokladom úspešného preverovania rýchla a účinná výmena informácií na medzinárodnej úrovni. Zabezpečujú ju pracovníci

Spravodajskej jednotky finančnej polície, zodpovední za medzinárodnú spoluprácu, ktorí komunikujú s partnerskými finančnými spravodajskými jednotkami z celého sveta.

Medzinárodná spolupráca a jej využiteľnosť pre poisťovne

SJFP má prístup k informáciám, ktoré získala ktorákoľvek povinná osoba, aby splnila požiadavky ukladané zákonom č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. V citovanom preventívnom zákone sú napr. definované oprávnenia na včasné zistenie toho, či fyzické alebo právnické osoby vlastnia alebo ovládajú účty alebo či napr. existujú ich záväzkové vzťahy ku konkrétnej poisťovni. Z príslušnej európskej smernice a ďalších medzinárodných dohovorov vyplýva zároveň povinnosť, aby SJFP pri vybavovaní žiadostí o spoluprácu, prijatých zo zahraničia uplatňovala rovnaké právomoci, aké má v prípade preverovania neobvyklých obchodných operácií nahlásených domácimi povinnými osobami. SJFP prostredníctvom medzinárodnej spolupráce žiada zahraničnú finančnú spravodajskú jednotku o informácie, resp. jej informácie odstupuje v prípade, keď výsledky analýzy ohlásenej neobvyklej obchodnej operácie poukazujú na spojenie s konkrétnou krajinou. Potom prostredníctvom zberu a vyhodnotenia spätnej väzby z takto odstúpenej informácie oprávnenému subjektu v zahraničí, ktorým je partnerská FIU, môže povinná osoba (poisťovňa) prostredníctvom SJFP získať cenný zdroj informácií dôležitých nielen pre správne posúdenie klienta zo strany poisťovne z hľadiska jeho rizikovosti, ale aj z hľadiska využiteľnosti pri určovaní možných trendov a metód legalizácie alebo financovania terorizmu v budúcnosti v závislosti od predmetu jej činnosti. Spätú väzbu SJFP chápe ako jeden z najdôležitejších indikátorov rizikovosti vo vzťahu klient – povinná osoba. Najmä tzv. pozitívnu spätú väzbu (vrátane zahraničnej), napr. v podobe odstúpenia informácie orgánom činným v trestnom konaní, resp. inému oprávnenému orgánu, by mali povinné osoby, vrátane poisťovní, vyhodnotiť spolu s ďalšími indikátormi aj v tomto prípade ako neobvyklú a ako neobvyklú obchodnú operáciu ju nahlásiť v rámci ohlasovacej povinnosti SJFP.

*pplk. Ing. Andrej Lazar
vedúci oddelenia medzinárodnej spolupráce spravodajskej jednotky finančnej polície úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru*

Spravodajská jednotka finančnej polície a poisťovne

Spravodajská jednotka finančnej polície (SJFP) je útvarem Prezídia Policajného zboru, ktorý plní niekoľko kľúčových úloh v boji proti trestnej činnosti, najmä jej organizovaným formám.

V prvom rade je centrálnou národnou jednotkou pri predchádzaní a odhaľovaní legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu podľa osobitného zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu. Od roku 2008 plní SJFP funkciu národného úradu na vyhľadávanie majetku (tzv. Asset Recovery Office – ARO), ktorá jej vyplýva z plnenia rozhodnutia Rady 2007/845/SVV zo 6. decembra 2007 o spolupráci medzi úradmi na vyhľadávanie majetku v členských štátoch pri vypátraní a identifikácii príjmov z trestnej činnosti alebo iného majetku súvisiaceho s trestnou činnosťou a otázkach justičnej spolupráce pri zaistovaní, zmrazovaní a konfiškácii takého majetku (ďalej „rozhodnutie Rady“). Napokon, SJFP je kompetentným pracoviskom na prijímanie, evidovanie a ďalšie skúmanie oznámení, resp. vlastných podnetov podľa zákona č. 101/2010 Z. z. o preukazovaní pôvodu majetku (ďalej „zákon č. 101/2010 Z. z.“).

O systéme prevencie pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu v prepojení na poisťný trh ste sa mohli dočítať v Poistných rozhľadoch č. 4/2011 v článku zástupcu riaditeľa SJFP pplk. Františka Löbba. V mojom príspevku sa budem detailnejšie venovať práve vyhľadávaniu a identifikácii príjmov z trestnej činnosti a majetku súvisiaceho s trestnou činnosťou aj problematike zákona č. 101/2010 Z. z. v súvislosti so žiadosťami, ktoré SJFP adresuje poisťovniam pre získavanie informácií.

Trestná činnosť sa nesmie vyplácať

Trestné kódexy Slovenskej republiky ukladajú orgánom činným v trestnom konaní a súdom zisťovať trestné činy a spravodlivo potrestať ich páchatelov. Integrálnou súčasťou dokazovania trestnej činnosti by malo byť aj dokazovanie príjmov z trestnej činnosti, prostriedkov na jej spáchanie, ich umiestnenie, povahu, stav a cenu a následne uloženie adekvátneho trestu, ktorý účinne postihne páchatela. Práve potrestanie páchatelov trestných činov uložením trestu postihujúceho majetok páchatelov je účinnou zbraňou boja s trestnou činnosťou, navyše má aj preventívny význam. Je dôležité ukázať, že trestná činnosť sa v spoločnosti netoleruje a legislatívne možnosti je možné efektívne využiť na potrestanie toho, kto neoprávnene získal prospech z trestnej činnosti, prípadne ho aj ďalej zhodnocuje a snaží sa o jeho zlegalizovanie.

V poslednom období je svetovým trendom pri postihovaní páchatelov trestných činov práve zameranie sa na príjmy z trestnej činnosti a ich následná a dôsledná konfiškácia. Keďže trestná činnosť nie je obmedzená geografickými hranicami, pri dohľadávaní umiestnenia príjmov z trestnej činnosti je namieste aj medzinárodná spolupráca. Snahy európskeho spoločenstva boli v tomto smere proaktívne. Na základe snáh niekoľkých krajín Európskej únie v roku 2002 vznikla iniciatíva zriadiť kontaktnú sieť odborníkov na vyhľadávanie, zaistovanie a konfiškáciu príjmov z trestnej činnosti alebo majetku súvisiaceho s trestnou činnosťou. V roku 2004 vznikla na tomto základe sieť odborníkov CARIN (Camden Asset Recovery Inter-Agency Network). SJFP už od jej založenia aktívne spolupracuje s jej členmi - krajinami Európskej únie a pozorovateľmi – niektorými prizvanými tretími krajinami. Navyše, snahy Európskej únie išli ďalej a rozhodnutím Rady 2007/845/SVV určili povinnosť členských štátov zriadiť národné úrady na vyhľadávanie majetku s cieľom zjednodušiť vypátranie a identifikáciu príjmov z trestnej činnosti a iného majetku súvisiaceho s trestnou činnosťou, ktorý môže byť predmetom zaistenia a konfiškácie, resp. prepadnutia. Národné úrady na vyhľadávanie majetku si vymieňajú informácie, ku ktorým majú na základe vnútroštátneho práva prístup. Ide o spravodajské informácie, ktoré priamo pred justičným orgánom nemožno použiť ako dôkaz. V roku 2008 sa národným úradom na vyhľadávanie majetku v Slovenskej republike stala SJFP a smelo môžeme povedať, že v plnej miere spolupracujeme s obdobnými úradmi zriadenými v zahraničí a taktiež smerom na domácu pôdu s orgánmi činnými v trestnom konaní v rámci Policajného zboru a s Generálnou prokuratúrou. K vyhľadávaniu príjmov z trestnej činnosti a majetku súvisiaceho s trestnou činnosťou pristupujeme aktívne a orgánom činným v trestnom konaní ponúkame našu pomoc. Snažíme sa suplovať to, čo sa v rámci trestného konania obchádza, a to vyhľadanie majetku podozrivého z trestného činu v tej fáze vyšetrovania, kedy je možné pripraviť zaistovacie úkony na jeho majetku, a to najmä v prípadoch závažnej organizovanej trestnej činnosti s majetkovým prospechom veľkého rozsahu. Vyšetrovateľ je tak odbremený od náročnej administratívnej práce a môže sa venovať dokumentovaniu trestnej činnosti a procesným úkonom, poskytneme mu informácie, s ktorými môže pracovať. Dôvodov je však viac, netreba zabúdať ani na ochranu záujmov poškodených a zaistenie ich nároku na náhradu škody spôsobenú trestným činom. Nárok možno zaistiť na majetku obvineného.

Koordinácia pri odhalovaní nelegálneho majetku

Miroslava Fialová

Preukazovanie pôvodu majetku

Ďalšou dôležitou úlohou, ktorá bola daná službe finančnej polície, je postup podľa zákona č. 101/2010 Z. z. skúmaním príjmov, hodnoty majetku a spôsobu jeho nadobudnutia u osoby, pri ktorej vzniklo dôvodné podozrenie, že ho nadobudla z nelegálnych príjmov. SJFP koordinuje celé konanie služby finančnej polície tak, že prijíma oznámenia fyzických alebo právnických osôb alebo orgánov verejnej moci, resp. vlastné podnety služby finančnej polície, ku ktorým dospela pri výkone svojich právomocí. Ak spĺňajú náležitosti zákona, preveruje ich ďalej, alebo ich zasiela na preverenie na regionálne oddelenia finančnej polície. Samozrejme, že zároveň metodicky usmerňuje spracovateľov v záujme dodržania jednotného postupu podľa interne stanovených štandardov.

Žiadosti poisťovňam

Preverovanie majetku na účely trestných konaní alebo na účely preukazovania pôvodu majetku zasahuje celé portfólio majetkových hodnôt vo vlastníctve preverovaného subjektu. V niektorých prípadoch aj s iným právnym vzťahom preverovaného subjektu k veci - od finančných prostriedkov na účtoch v bankách a pobočkách zahraničných bánk cez nehnuteľný majetok až po hnutelný majetok, ako sú vozidlá, plavidlá a lietadlá. Obdobné informácie sa snažíme získať aj v partnerských úradoch v zahraničí, ak k takýmto informáciám majú prístup, alebo majú oprávnenie poskytnúť nám také informácie na ďalšie konanie.

Práve poisťovne sú tými finančnými inštitúciami, ktoré SJFP oslovuje v súvislosti s vyhľadávaním umiestnenia príjmov z trestnej činnosti a skúmaním hodnoty majetku pre potreby konania o preukazovaní pôvodu majetku. Získané informácie sú integrálnou súčasťou majetkového profilu, ktorý na preverovania vypracúvame. Samozrejme, že legislatívna základňa a otázky, ktoré žiadame zodpovedať, sú v týchto dvoch prípadoch rôzne.

Ak vyhľadávame majetok podozrivého alebo páchatela pre potreby trestných konaní, zaujímajú nás aktuálne záväzkové vzťahy osoby k poisťovni v oblasti životného poistenia, prípadne s uvedením aktuálnej odkupnej hodnoty poistenia. Takúto informáciu zisťujeme v poisťovni na účely plnenia úloh Policajného zboru v zmysle zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a poskytujeme ich na trestné konanie, v ktorom o využití informácie rozhodne orgán činný v trestnom konaní na základe dôkaznej situácie.

Ak preverujeme existenciu záväzkových vzťahov osoby v poisťovni pre potreby konania o preukazovaní pôvodu majetku, zaujímajú nás aktuálne záväzko-

vé vzťahy osoby v oblasti životného poistenia. V kladnom prípade žiadame uviesť výšku vložených finančných prostriedkov do uzatvoreného životného poistenia, pretože zákon č. 101/2010 Z. z. uvádza, že hodnotou majetku sa rozumie cena, za ktorú osoba majetok nadobudla.

Prax ukázala, že nie je účelné zisťovať poistné vzťahy osoby v oblasti neživotného poistenia, napr. majetku, pretože tie majú iba informatívny charakter o inom majetku, ku ktorému poistník môže mať vlastnícky vzťah. Preto o ne poisťovne ani nežiadame. Vlastnícke vzťahy k hnutelným a nehnuteľným veciam zisťujeme cez príslušné registre.

Uvedomujeme si, že počet žiadostí poisťovňam s pribúdajúcimi prípadmi neustále vzrastá. Do budúcnosti predpokladáme oveľa dynamickejšie narastanie v dôsledku orientácie trestných konaní na dokazovanie príjmov z trestnej činnosti. Na uľahčenie komunikácie medzi poisťovňami a SJFP a podstatné zníženie nákladov na oboch stranách pripravujeme spustenie nového informačného systému. Umožní plnú elektronickú komunikáciu prostredníctvom elektronickej podateľne so zvýšenou ochranou citlivých dát, čo bude v konečnom dôsledku prínosom pre nás ako žiadateľa i pre poisťovňu ako poskytovateľa informácie.

Využitelnosť pre poisťovne

Skutočnosť, že SJFP žiada poisťovne o uvedenie informácií týkajúcich sa nami označených subjektov, môže poisťovňa využiť v rámci prevencie pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu v zmysle zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu v súlade s programom vlastnej činnosti, napr. pri vykonávaní starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a posudzovaní obchodov klienta. Ak nami preverovaný subjekt bude vstupovať do obchodného vzťahu s poisťovňou, alebo s ňou bude uzatvárať či vykonávať ďalší obchod, práve to, že subjekt sme už preverili, môže poisťovňa spolu s ďalšími indikátormi vyhodnotiť ako neobvyklosť a nahlásiť na SJFP ako neobvyklú obchodnú operáciu v rámci ohlasovacej povinnosti. SJFP informáciu o ohlásenej neobvyklej obchodnej operácii využije v súlade so zákonom. Taká informácia môže byť veľmi cenná z hľadiska odhalenia umiestňovania a ukrývania príjmov z trestnej činnosti organizovaným zločinom a jeho následnej eliminácie.

mjr. Mgr. Miroslava Fialová
vedúca oddelenia preverovania majetku spravodajskej jednotky
finančnej polície úradu boja proti organizovanej kriminalite
Prezídia Policajného zboru

V poslednom čase sa vo finančnom sektore čoraz častejšie hovorí o novom americkom zákone, známom pod skratkou FATCA. Pokúsime sa priblížiť, aké subjekty tento zákon reguluje, aké povinnosti im ukladá a aké výzvy predstavuje.

FATCA je skratka pre Foreign Account Tax Compliance Act – Zákon o odhaľovaní daňových únikov na peňažných účtoch v cudzine, ktorý sa stal súčasťou právneho poriadku USA v marci 2010 ako súčasť zákona o náborových stimuloch na obnovu zamestnanosti¹.

Okrem iného rozšíril americký federálny daňový zákon (Internal Revenue Code) o novú (štvrtú) kapitolu. Napriek tomu, že táto nenápadná kapitola nadobudne účinnosť až v januári 2013, už dnes sa považuje za veľmi kontroverzný právny predpis, ktorý robí starosti celému finančnému sektoru, vrátane poisťovní.

Účelom zákona FATCA je zabrániť daňovým únikom pomocou ukladania peňažných prostriedkov a investovania prostredníctvom

- účtov vo finančných inštitúciách mimo Spojených štátov
- iných (nefinančných) subjektov mimo Spojených štátov (ďalej len povinné osoby).

Na dosiahnutie tohto cieľa zavádza FATCA rozsiahle pravidlá prikazujúce povinnej osobe identifikovať a dokumentovať tzv. americké účty. Za americký účet sa považuje účet, ktorý vlastní osoba, či už fyzická alebo právnická, ktorá má daňovú povinnosť k Spojeným štátom². Ďalej je povinná osoba povinná poskytnúť federálnemu daňovému úradu USA (Internal Revenue Service – IRS) informácie o týchto amerických účtoch a v niektorých prípadoch dokonca zraziť povinnú 30-percentnú daň z určitých platieb³. Hoci je tento účel nepochybne legitímny, FATCA ako taká je predmetom rozsiahlej kritiky finančného sektora, predstaviteľov niektorých štátov, a dokonca aj amerických občanov žijúcich v zahraničí. Kritiku si FATCA vyslúžila pre exteritoriálnu pôsobnosť (regulácia subjektov mimo jurisdikcie krajiny, ktorá zákon FATCA prijala) a vysoké predpokladané náklady spojené s implementáciou.

Čo chcú USA od povinných osôb

Povinnosti vyplývajúce z FATCA stanovuje sama FATCA ako zákon aj tzv. predbežná vykonávacia vyhláška z februára 2012⁴. Veľmi podrobne vysvetľujú jednotlivé implementačné kroky.

Filozofia zákona FATCA je postavená na spolupráci povinnej osoby a IRS. FATCA vyžaduje, aby povinná osoba podpísala s IRS dohodu do 30. júna 2013.

V tejto dohode súhlasí povinná osoba napr.

- s identifikáciou amerických účtov a dodržiavaním takých postupov overovania a hĺbkovej previerky, aké

sú vo vykonávacej vyhláške;

- so zhromažďovaním určitých informácií o vlastníkoch amerických účtov;
- s každoročným vykazovaním predpísaných informácií o všetkých identifikovaných amerických účtoch a ďalších informácií predpísaných vykonávacou vyhláškou;
- s odpočítaním a zrazením 30-percentnej dane v predpísaných situáciách;
- s plnením žiadostí IRS o poskytnutie ďalších informácií;
- s tým, že keď zahraničné právne predpisy vylučujú vykazovanie akýchkoľvek informácií požadovaných v týchto ustanoveniach, povinná osoba sa pokúsi získať platné a účinné zrieknutie sa tohto práva od každého vlastníka amerického účtu.

Treba dodať, že povinné osoby sú „nútené“ takto spolupracovať pod hrozbou sankcie. Ak nebudú spolupracovať s IRS, budú vyhodnotené ako tzv. povinné osoby v nesúlade. To pre ne znamená zavedenie 30-percentnej zrážkovej dane na určité platby, ktoré im prichádzajú z amerického zdroja. V praxi si táto spolupráca od povinných osôb bude vyžadovať nielen rozsiahlu analýzu a konsolidáciu existujúcich informácií a klientskych dát, ale aj zmeny interných smerníc a procesov týkajúcich sa najmä identifikácie nových klientov a rozsiahle zmeny v IT systémoch.

Poisťovne, na rozdiel napr. od bánk, nemajú takú frekvenciu kontaktov s klientom. Preto sa implementácia v poisťovniach javí zložitejšia. Časté sú prípady, keď poisťovňa o svojom klientovi platiacom jednorazové poistné nemá aktuálne informácie podľa zásady Poznaj svojho klienta. Preto by bolo vhodné, aby poisťovne venovali FATCA náležitú pozornosť a začali s jej implementáciou v primeranom predstihu.

Prečo aj poisťovne?

Aj keď sa zdá, akoby ustanovenia FATCA boli šité na mieru bankám, je potrebné pripomenúť, že tento predpis vzhľadom na širokú definíciu povinnej osoby platí aj pre ďalšie finančné inštitúcie (s možnými explicitne stanovenými výnimkami), vrátane poisťovní. Túto skutočnosť prijíma poistný sektor so značnou nevôľou. Najmä po vydaní Oznámenia 2010-60⁵ adresoval IRS mnohé pripomienky. Argumentoval, že poisťovne poskytujúce poistenie nehnuteľností a úrazové poistenie by nemali spadať pod definíciu finančnej inštitúcie podľa zákona FATCA, lebo nedržia finančný majetok na účet iných osôb. V ďalších pripomienkach sa uvádza, že poisťovne pri poistení nehnuteľností a úrazovom poistení v niektorých prípadoch síce uhradia určité platby, ktoré nepredstavujú poistné plnenie, ale tieto prípady by sa nemali

Andrea Novosedlíková
Milan Kubinec

považovať za držanie peňažných prostriedkov na účet iných osôb. Sem patria zmluvy o poistení nehnuteľností a úrazom poistení s ustanoveniami o vrátení poistného v prípade zrušenia alebo zmeny zmluvy alebo v iných situáciách. Ďalej poisťovne tvrdia, že vo všeobecnosti sú zmluvy s investičným prvkom vo vlastníctve poisťovní, a nie ich poisťencov, takže podľa nich nie je splnený ani investičný prvok produktu. Pripomienkujúce spoločnosti zdôraznili, že žiadna z týchto situácií nepredstavuje príležitosť pre vznik daňových únikov, tak ako ich predpokladá FATCA.

Poisťovne poskytujúce životné poistenie tvrdia, že by mali byť z definície finančných inštitúcií vyňaté, pretože životné poistenie zabezpečuje ochranu v neistých životných situáciách, ako je napr. smrť alebo invalidita. Poisťovne poukázali aj na nedostatočnú atraktivitu životného poistenia pre amerických poisťencov v dôsledku daňových a regulačných pravidiel a na nízke riziko zneužitia životného poistenia na účely daňových únikov. S tým však nemožno celkom súhlasiť, keďže životné poistenie a jeho predčasné zrušenie patri medzi časté spôsoby prania špinavých peňazí a daňových únikov.

Hoci sa poistnému sektoru podarilo presadiť niekoľko výnimiek (napr. poistné zmluvy o životnom poistení bez peňažnej hodnoty by mali byť oslobodené), z predbežnej vykonávacej vyhlášky z februára 2012 vyplýva, že FATCA sa naďalej vzťahuje na poistné produkty, avšak nie paušálne.

Nie každý poistný produkt spadá pod definíciu finančného účtu podľa FATCA. Poisťovne by teda mali prehodnotiť každý produkt z hľadiska definície finančného účtu, resp. z hľadiska peňažnej hodnoty. Pri prehodnocovaní bude kľúčovou otázkou zohrávať zrejme to, či daný poistný produkt obsahuje investičný prvok. Tieto závery však nemožno považovať za jednoznačné, pretože IRS ešte nevydal finálnu vykonávaciu vyhlášku (podľa najnovších informácií od IRS má vyjsť 31. októbra 2012). Tá má s konečnou platnosťou upraviť jednotlivé inštitúty FATCA, a teda poskytnúť odpoveď na otázku, ktoré poistné produkty budú z hľadiska FATCA relevantné, prípadne ktoré produkty budú od jej režimu oslobodené.

Odmietnutie amerického klienta?

Jednou z možností, ako sa vyrovnáť so zákonom FATCA, je neuzatvárať obchodný vzťah s americkými klientmi. Niektoré zahraničné povinné osoby (najmä banky) sa namiesto implementácie nových procesov FATCA rozhodli radšej ukončiť obchodné vzťahy s americkými klientmi, aby sa vyhli povinnostiam vyplývajúcim z FATCA. Je však potrebné uviesť si, že aj keď táto možnosť umožňuje povinnej osobe vyhnúť sa implementácii niektorých procesov (napr. 30-percentné zrážky z určitých platieb nespolupracuj-

úcim americkým klientom), nezbavuje povinnú osobu všetkých povinností (napr. pomocou predpísaných indícií zisťovať, či klient nie je americkým klientom a ukončiť obchodné vzťahy s povinnými osobami, ktoré nie sú v súlade). Výhodnosť takéhoto postupu by mala byť predmetom dôkladnej analýzy, najmä porovnania nákladov na implementáciu s výnosmi. Okrem toho povinné osoby, ktoré uvažujú o vyhýbaní sa americkým klientom, by mali zvážiť aj to, že obdobné zákony ako FATCA môžu v budúcnosti prijať aj iné štáty⁶. Preto, ak by aj povinná osoba vyhodnotila, že ukončenie obchodného vzťahu s americkými klientmi je pre ňu výhodnejšie než pristúpiť k neľahkej a finančne náročnej implementácii zákona FATCA, musí počítať s možnosťou, že v budúcnosti by musela ukončiť vzťahy aj s klientmi, ktorí by boli občanmi iných štátov.

FATCA v podmienkach slovenského právneho poriadku

FATCA sa považuje za kontroverzný právny predpis, ktorý je okrem iného kritizovaný pre exteritoriálnu pôsobnosť. FATCA ako americký právny predpis totiž nereguluje americké subjekty, ale priamo ukladá povinnosti subjektom cudzozemským – povinným osobám, pričom za nesplnenie týchto povinností ukladá sankcie v podobe 30-percentnej zrážkovej dane. Exteritoriálna pôsobnosť právnych noriem sa z hľadiska medzinárodného práva v zásade považuje za neprípustnú, a to pre zasahovanie do suverenity cudzieho štátu. Osobitným problémom je, keď exteritoriálny právny predpis upravuje situácie, ktoré upravuje aj právny predpis určitého štátu, a dostáva sa s ním tak do konfliktu. Práve takáto situácia nastáva pri zákone FATCA najmä v súvislosti s jej konfliktom s právnymi predpismi upravujúcimi ochranu osobných údajov⁷.

Slovenské povinné osoby musia na jednej strane plniť povinnosti vyplývajúce zo zákona FATCA – napr. hlásiť údaje o amerických klientoch IRS a na druhej strane dodržiavať slovenské právne predpisy (napr. zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov, zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách, zákon č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákoník...). Údaje, ktoré má povinná osoba získať a poskytnúť IRS, jednoznačne spadajú pod ochranu týchto zákonov. To okrem iného znamená, že ich bez súhlasu dotknutých osôb v zásade nemožno poskytovať tretím stranám.

Aj keď slovenské povinné osoby už disponujú potrebnými osobnými údajmi o amerických klientoch, je potrebné pripomenúť, že spracovanie osobných údajov je viazané výlučne na účel⁸, na ktorý boli získané, a používať ich na iný účel je neprípustné.

Osobné údaje, ktorými povinné osoby momentálne disponujú, nemožno teda použiť na účely FATCA. Platná slovenská legislatíva umožňuje získať a spracovávať osobné údaje (týkajúce sa fyzických osôb) len na základe zákona alebo na základe súhlasu udeleného dotknutou osobou⁹. Ak by teda slovenské povinné osoby chceli použiť osobné údaje svojich amerických klientov na účely zákona FATCA, museli by byť na to výslovne splnomocnené zákonom, alebo by im na tento účel musela udeliť súhlas dotknutá osoba (americký klient).

Keďže slovenská legislatíva (zatiaľ) neobsahuje žiadnu právnu normu, ktorá by slovenským povinným osobám umožňovala spracovávať osobné údaje amerických klientov, vymedzené v zákone FATCA (a na účely ich hlásenia IRS), jediným možným spôsobom, ako tieto osobné údaje legálne spracúvať, sa javí súhlas dotknutej osoby, teda amerického klienta. Taký postup predpokladá aj sama FATCA, keď explicitne uvádza¹⁰, že ak by zahraničný (napr. slovenský) zákon bránil hláseniu požadovaných osobných údajov, povinná osoba je povinná vyzvať každého amerického klienta, aby jej poskytol súhlas so spracovaním požadovaných osobných údajov (tzv. waiver).

Ak americký klient nedá potrebný súhlas, povinná osoba by s ním mala v určitej lehote ukončiť obchodný vzťah a do jej uplynutia vykonávať 30-percentné zrážky. V tejto súvislosti však považujeme za potrebné poukázať na znenie § 4 ods. 1 písm. i) zákona č. 428/2002 Z. z. Ten vyžaduje, aby bol súhlas dotknutej osoby daný okrem iného slobodne.

Ustanovenie § 10 ods. 6 toho istého zákona uvádza, že súhlas dotknutej osoby si prevádzkovateľ ani sprostredkovateľ nesmú vynucovať ani podmieňovať ho hrozbou odmietnutia zmluvného vzťahu. Slovenský zákon predpokladá slobodne daný súhlas, FATCA zavádza skôr nátlakový prístup. Preto, ak by aj americký klient poskytol povinnej osobe súhlas so spracovaním požadovaných osobných údajov, pochybnosti o slobode pri udeľovaní takéhoto súhlasu by boli viac než namieste. O to viac, keď uvážime, že americký klient nemá na poskytnutí požadovaných osobných údajov žiaden záujem.

Z úvah možno vyvodiť záver, že spracovanie osobných údajov požadovaných zákonom FATCA je z hľadiska zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov problematické. Za zmienku stojí aj skutočnosť, že neoprávnené poskytnutie osobných údajov môže naplniť skutkovú podstatu trestného činu neoprávneného nakladania s osobnými údajmi podľa § 374 ods. 1 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona.

Hoci zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov platí len na spracovanie osobných údajov

- 1 Hiring Incentives to Restore Employment Act – skrátene HIRE Act
- 2 Napr. americký občan, držiteľ zelenej karty, právnická osoba registrovaná v USA atď.
- 3 Ide o tzv. US sourced payments, t.j. platby pochádzajúce z amerického zdroja.
- 4 Finálnu vykonávaciu vyhlášku vydá IRS údajne do 31. októbra 2012.
- 5 Na vysvetlenie, IRS pred vydaním finálnej vykonávacej vyhlášky vydá niekoľko tzv. oznámení (notice), ktorými vyzýva odbornú verejnosť na zasielanie pripomienok. Finálnu vyhlášku vydá až po zvážení, resp. zapracovaní pripomienok.
- 6 Prebieha diskusia o zavedení obdobného zákona ako FATCA napr. vo Veľkej Británii, pozri napr. <http://www.convey.com/2012/08/uk-parliament-committee-inspired-by-us-fatca-regulations/#a-xzz26zqkHEyq>
- 7 Napr. k možnosti implementovať FATCA z hľadiska českého zákona č. 101/2000 Sb., o ochrane osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů zaujal stanovisko český Úřad pro ochranu osobních údajů tu: <http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=0&submenu=50&loc=912>
- 8 Vid' § 6 ods. 1 písm. a)
- 9 a c) zákona č. 428/2002 Z. z.
- 9 Vid' § 7 ods. 1 a 4 zákona č. 428/2002 Z. z.

fyzických osôb, slovenská legislatíva poskytuje ochranu aj údajom týkajúcim sa právnických osôb – bankové tajomstvo, obchodné tajomstvo, dôverná informácia (§ 271 Obchodného zákonníka) a povinnosť mlčanlivosti o osobných a identifikačných údajoch, vyplývajúca z § 40 zákona 8/2008 Z. z. o poisťovníctve. Pripomínáme, že bankové a obchodné tajomstvo v slovenskom právnom poriadku chráni aj normy trestného práva¹¹. Preto je ťažké predstaviť si, že by slovenské povinné osoby tieto „citlivé údaje“ hlásili IRS či inej tretej osobe.

Okrem spracovávania údajov o amerických klientoch sa ako právne problematické javí ustanovenie právneho predpisu FATCA, ktoré vyžaduje, aby povinné osoby vykonávali 30-percentné zrážky. Z hľadiska slovenského práva je neprípustné, aby slovenské povinné osoby zrážali svojim klientom 30-percentnú daň bez právneho dôvodu. Za právny dôvod podľa nášho názoru nemožno považovať právny predpis cudzieho štátu. Z hľadiska právnej istoty povinných osôb by bolo žiaduce explicitne zakomponovať takúto povinnosť napr. do medzinárodnej zmluvy upravujúcej daňové otázky.

Ide FATCA aj legálne?

Konflikt zákona FATCA s lokálnymi právnymi predpismi sa netýka len Slovenskej republiky, ale takmer všetkých štátov, ktoré v tejto súvislosti vznášali značnú vlnu kritiky na adresu IRS, resp. USA. Ukázala sa ako mimoriadne konštruktívna, lebo viedla k riešeniu, ktoré spočíva v prijatí medzištátnych dohôd (tzv. Inter-Governmental Agreement – IGA).

IGA možno zjednodušene charakterizovať ako dohodu medzi USA a partnerským štátom. Jej účelom je potvrdenie záväzku partnerského štátu prijať opatrenia na implementáciu FATCA v rámci lokálneho (národného) právneho poriadku (resp. zaviesť potrebné lokálne predpisy) a záväzok USA garantovať, že partnerský štát resp. jeho povinné osoby nebudú musieť plniť určité povinnosti vyplývajúce z FATCA, prípadne záväzok USA o recipročnom poskytovaní informácií. Podstatou IGA je teda nájsť rovnováhu medzi požiadavkami zákona FATCA, právnymi poriadkami jednotlivých štátov a záťažou povinných osôb spojenou s implementáciou.

Prvé štáty, ktoré vyjadrili úmysel spolupracovať s USA pri implementácii zákona FATCA, boli Francúzsko, Nemecko, Španielsko, Taliansko a Veľká Británia (štáty G5). Vo februári 2012 prijali s USA spoločné vyhlásenie (joint statement), v ktorom vyjadrili zámer riešiť implementáciu FATCA na medzištátnej úrovni. Tieto štáty vo vyhlásení vymedzili rámec, na základe ktorého uzatvoria individuálne medzištátne dohody o implementácii FATCA. Okrem štátov G5 pristúpili k spoločnému vyhláseniu s USA v júni 2012 aj

Japonsko¹³ a Švajčiarsko¹⁴. Podobný postup sa predpokladá aj u ďalších štátov (s IRS rokuje asi 70 štátov, vrátane Slovenskej republiky).

Spoločné vyhlásenia, na rozdiel od zákona FATCA, odlišne upravujú napr. oblasť registrácie povinných osôb a úpravu statusu povinných osôb „v súlade“ (deemed-compliant). Eliminujú aj povinnosť povinných osôb zrážať 30-percentnú daň nespokupujú-cim klientom a upravujú model automatickej výmeny informácií.

Na základe spoločného vyhlásenia USA a štátov G5 z februára 2012 sa v júli 2012 prijali návrhy medzištátnej zmluvy na zlepšenie plnenia daňových povinností pri implementácii FATCA, a to v dvoch verziách – recipročnej a nerecipročnej. Návrh recipročnej dohody predpokladá, že informácie o amerických klientoch, ktoré bude partnerský štát zasielať IRS (resp. lokálnym štátnym úradom, ktoré ich zašlú IRS), budú sa posilať aj opačným smerom, t. j. americké finančné inštitúcie budú získavať totožné informácie o účtoch občanov partnerského štátu, ktorému ich budú recipročne zasielať. Nerecipročný model predpokladá len „jednosmerné“ zasielanie údajov z partnerskej krajiny do USA. Ku ktorému modelu štáty G5 pristúpia, je vecou ich individuálnej voľby, resp. výsledkov rokovaní s USA.

Prvá lastovička - Veľká Británia

Jednotlivé štáty, vrátane USA, si uvedomili, že jediný možný spôsob zabezpečenia implementácie zákona FATCA je prostredníctvom medzištátnych dohôd. Takýto postup sa javí ako výhodný pre obe strany. USA budú mať istotu, že duch zákona FATCA neostane len na papieri, ale ožije aj v právnych poriadkoch jednotlivých štátov a zamedzí daňové úniky. Partnerské štáty zabezpečia ochranu svojich povinných osôb pred hroziacou právnou disharmóniou, ktorá povinné osoby stavala do neriešiteľnej situácie - mohli si vybrať, či porušia právne predpisy príslušného štátu, alebo zákon FATCA. Možno predpokladať, že tento postup zjednoduší celý proces implementácie zákona FATCA, pretože sa už nebude implementovať na základe obsiahlych amerických právnych predpisov¹⁵, ale v duchu IGA a právnych predpisov v daných štátoch.

Jediným štátom, ktorý doposiaľ uzatvoril finálnu IGA, je Veľká Británia¹⁶. Vychádza z predchádzajúceho návrhu IGA prijatého v rámci rokovaní so štátmi G5. Ide o tzv. recipročnú verziu.

Hoci táto IGA nie je pre Slovenskú republiku právne záväzná, jej znenie je relevantné z hľadiska možných stratégií riešenia implementácie zákona FATCA v našich podmienkach. Sledovanie prebiehajúcich implementačných procesov (či už legislatívnych alebo interných v rámci povinných osôb) môže byť

10 § I.R.C. § 1471(b) (1)(F)

11 Podľa § 264 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z., cit.: „Kto vyzvedá obchodné tajomstvo, bankové tajomstvo, poštové tajomstvo, telekomunikačné tajomstvo alebo daňové tajomstvo v úmysle vyzradiť ho nepovolanej osobe alebo kto také tajomstvo nepovolanej osobe úmyselne vyzradí, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.“

12 <http://www.treasury.gov/press-center/press-releases/documents/020712%20Treasury%20IRS%20FATCA%20Joint%20Statement.pdf>

13 <http://www.treasury.gov/press-center/press-releases/Documents/FATCA%20Joint%20Statement%20US-Japan.pdf>

14 <http://www.treasury.gov/press-center/press-releases/Documents/FATCA%20Joint%20Statement%20US-Switzerland.pdf>

15 Predbežná vykonávacia vyhláška má 388 strán.

16 Dohoda bola uzatvorená v septembri 2012. Znenie je dostupné tu: <http://www.treasury.gov/resource-center/tax-policy/treaties/Documents/FATCA-Agreement-UK-9-12-2012.pdf>

pre ostatné štáty zdrojom cenných poznatkov, pretože proces prijatia IGA bude v blízkej budúcnosti pravdepodobne relevantný aj pre ne..

Podľa posledných informácií sa predpokladajú dva modely finálnej IGA. Prvý model predpokladá hlásenie požadovaných informácií o amerických klientoch relevantným inštitúciám v partnerských štátoch (napr. daňovým úradom), ktoré ich budú zasielať IRS. K tomuto modelu pristúpila práve Veľká Británia. Druhý model predpokladá, že povinné osoby budú požadované informácie hlásiť priamo IRS. IGA, ktoré budú prijaté v budúcnosti, by však mali vychádzať z už prijatej IGA medzi USA a Veľkou Britániou. Podmienky v tejto IGA sa pravdepodobne použijú aj pre IGA s ostatnými štátmi a nebudú predmetom osobitných rokovaní. To však neznamená, že všetky IGA budú úplne totožné. Ako sme uviedli, partnerské štáty majú možnosť dojednať si v rámci IGA ustanovenie o recipročnom poskytovaní informácií, alebo sa rozhodnúť pre nerecipročnú verziu. Podstatná časť, ktorou sa jednotlivé IGA môžu odlišovať, je tiež príloha č. II tejto dohody. Obsahuje inštitúcie a produkty, ktoré sú od povinností stanovených v IGA oslobodené. V prípade IGA s Veľkou Britániou ide okrem štátnych a medzinárodných orgánov napr. o penzijné fondy a neziskové organizácie. Keďže je však príloha č. II uvedenej IGA šitá na mieru finančnému prostrediu Veľkej Británie, ostatné partnerské štáty ju nemôžu použiť na svoje účely bez náležitého prispôsobenia. Zvyšné štáty G5 preto pracujú na porovnaní oslobodených britských inštitúcií a produktov s obdobnými inštitúciami a produktmi v ich jurisdikciách, prípadne hľadajú ďalšie, ktoré by mohli USA uznať za „oslobodené“. Obdobné analýzy by podľa nášho názoru mali začať pripravovať aj ostatné štáty, ktoré uvažujú o prijatí IGA.

* * *

Napriek pozitívam prístupu IGA však treba dodať, že povinné osoby sa implementácii FATCA s najväčšou pravdepodobnosťou nevyhnú. Napriek veľkému odporu finančného sektora FATCA neodchádza, naopak. Jej príchod bude sprevádzať úprava legislatívy v jednotlivých štátoch. Je potrebné uvedomiť si, že termíny, v ktorých sa má FATCA implementovať, sa neúprosne blížia a povinné osoby by mali byť adekvátne pripravené.

Mgr. Andrea Novosedlíková, LL.M, CAMS
Manager, Deloitte
Deloitte CEE FATCA Leader

Mgr. Milan Kubinec
Consultant, Deloitte

Snímky archív

The delay of Solvency II would cause damage. Legislative activities of the EU and Ministry of Finance of the Slovak Republic, Dušan Katonák, p. 1

The work on transposing the Solvency II Directive into new law has been going on quite intensively, practically, from the beginning of this year within the working group (MF SR, NBS and SLASPO), as well as in different institutions. The working group gradually discussed the parts of draft law.

The main comments of the SLASPO were made in these areas:

- The definition of insurance activities, in particular; of client – the definitions were completed, even though there is a space for further discussion on its final wording.
- To create information sharing registry for insurance industry – likewise, in the banking sector, the Slovak finance ministry had also incorporated the SLASPO's requirement. However, in this case the statement of the Office for Personal Data Protection of the Slovak Republic will be important.
- Persons with special reference to the insurance company – in this case there was a requirement to eliminate the whole regime; or rather its simplification. The MF SR inclines to cardinal regime simplification, because a similar instrument is also used in other sectors.
- Suspension of the stockholder law enforcement – it was modified in accordance with collective investment scheme.

Outsourcing in the insurance industry. Liberalization, but high demands on insurance companies, Štefan Velčický, p. 3

The new regulatory requirements of insurance companies that are the subject of the Solvency II regime essentially interfere with insurance and reinsurance undertakings. The basic legal act is the framework directive on Solvency II, which in article 49 determines the rules of outsourcing, with relatively efficient method. Due to article 49 (1) when insurance and reinsurance undertakings outsource functions or any insurance or reinsurance activities, the undertakings remain fully responsible for discharging all of their obligations under this Directive. In the future, the Directive with this provision will exclude any outsourcing constrain within the ambit of, as it is defined by paragraph 14 (1) of the insurance law, which means that after the transposition of the Solvency II regime to Slovak legislation, the insurance company will be competent to outsource also

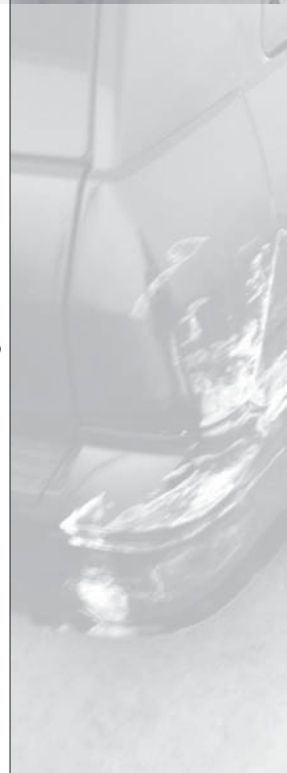
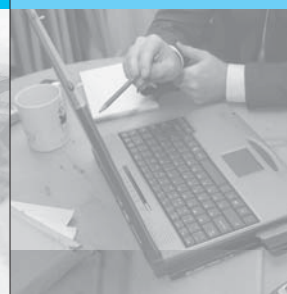
functions or any insurance or reinsurance activities, that have been up to now legally prohibited from outsourcing.

New insurance law – question marks and challenges, Martin Petruľák, p. 6

The definition of insurance activities will probably go through a significant change. In the last years the insurance companies got used to detailed and extensive definition that not just enumerated but also described the partial components of the insurance activity. The concept consisted of the main insurance activity definition and the partial definitions of individual insurance activity components. This approach provided clear limits for insurance company activities and provided not only internal consistency but also served for insurance company's activities assessment in terms of other regulations. The Solvency II Directive does not include any legal definition of insurance activity, even though via its definition of scope tries to name the range of insurance activities that should be regulated by the Directive. The approach of the law maker – the EU – will most likely result in a change of the regulator's perspective. In new insurance law the insurance companies instead of detailed definition will have to get used to a new, more general formula which will focus on basic feature of the insurance activity only: the risk transfer. The new concept of insurance activity will be articulated in compliance with other law provisions as well as legal regulations.

Coordinating the revelation of illegal property and unusual business operations, Miroslava Fialová, p. 14

The Criminal Codes of the Slovak Republic oblige the law enforcement authorities and courts to investigate crimes and fairly punish its delinquents. The integral part of criminal evidence should also be the proof of income derived from criminal activity, of tools needed to commit a crime, its location, character, condition and price, and consequently the imposing of appropriate punishment that effectively will affect the delinquent. Punishing the delinquents through punishment that affects their property is an effective weapon in fight against crime. It also has an importance of prevention. It is important to show that the criminal activity is simply not tolerated in the society, and the legal possibilities may be effectively used for punishing those who without authorization (illegally) gained benefit from criminal activity, eventually further increase its value and try to legalize it.

Finančný výkladový slovník

Iura Edition, Bratislava 2012, 504 strán,
978-80-8078-469-0

V edícii EKONÓMIA vydavateľstva Iura Edition, s. r. o., vyšiel titul **Finančný výkladový slovník**. Podnetom na vydanie výkladového slovníka bol zámer autorského kolektívu reagovať na zmeny sprevádzajúce budo-

vanie trhovej ekonomiky. Autorský kolektív zohľadnil aj potrebu zjednotiť a zaviesť do slovenskej terminológie pojmy prevzaté zo zahraničných slovných výrazov, ktoré sa v teórii a praxi používajú nejednotne, mnohokrát nepresne, s eventuálnymi odlišnými definíciami. Finančný výkladový slovník prináša poriadok do diskusie, čo ktorý výraz znamená, resp. čo mož-

no vystihuje, a pri chápaní zložitých finančných pojmov presadzuje jednotný pohľad.

Autorským kolektívom sú profesori Ekonomickej univerzity v Bratislave, dlhodobo pôsobiaci v konkrétnej oblasti finančných vzťahov. Heslá sú preto spracované so zreteľom na výsledky ich dlhodobej vedeckovýskumnej, pedagogickej a profesijnej činnosti. Anežka Jankovská spracovala heslá z medzinárodných financií, Anna Majtánová z poisťovníctva, Ján Petrenka z verejných financií, Otto Sobek z bankovníctva a Karol Vlachynský z podnikových financií. Heslá v slovníku sú prepojené, spracované v logických celkoch, miestami chápané a definované aj z historického hľadiska, s dôrazom na ich jednoznačné pochopenie. Pojmy v slovenskom jazyku dopĺňa ich anglický ekvivalent. Nad overovaním a dopĺňaním odborných anglických termínov pri spracúvaní slovníka prevzala záštitu Daniela Breveníková.

Autori svoje poznatky, myšlienky a formulácie spracovali tak, aby čo možno najjednoduchším spôsobom vyjadrili podstatu finančných vzťahov, nástrojov, väzieb a prvkov. Pri pojmoch, ktoré súvisia s inými dôležitými finančnými kategóriami, cez odvolávky na súvisiace pojmy umožňujú čitateľovi naštudovať problematiku komplexne, doplniť pojmy z príbuznej oblasti alebo poukázať na súvzťažnosti, o ktorých čitateľ prvotne možno ani nevedel. Publikácia umožňuje objasniť to, čo je v oblasti financií v súčasnosti dôležité, preto možno slovník považovať za mimoriadne cenný zdroj informácií.

Slovné spojenia sú v slovníku kategorizované podľa zaužívaných slovných pomenovaní v slovenskom jazyku. Prídavné meno je prvé v poradí, podľa neho je aj heslo abecedne zaradené (napr. finančné riziko, poisťné riziko atď.). Ak by sa zvolilo poradie podstatné meno, a potom prídavné (napr. riziko finančné, riziko poisťné atď.), prácu so slovníkom by to podľa názoru autorky recenzie sprehľadnilo a čitateľ by nemusel súvzťažný pojem hľadať na viacerých stránkach. Pozitívne možno hodnotiť prehľad mien štátov sveta, ktorý je v závere slovníka. Za zváženie stojí, že sa slovník v závere mohol doplniť aj o prehľad anglických ekvivalentov.

Zuzana Littvová

Materská spoločnosť a dcérska spoločnosť

Výrobná, obchodná alebo iná spoločnosť môže založiť spoločnosť, v ktorej má zvyčajne podiel a ktorú aj kontroluje, ale ktorá je samostatnou právnickou osobou. Zakladajúca spoločnosť sa nazýva *materská spoločnosť*. V tomto názve je prívlastkom vzťahové prídavné meno ženského rodu *materská*, ktorým sa vyjadruje vzťah k podstatnému menu *matka*, ale ktoré je utvorené príponou *-ská* od synonymného podstatného mena *mater*.

V jazykovej praxi sa môžeme stretnúť s dvomi podobami názvu spoločnosti založenej materskou spoločnosťou, a to s názvami *dcérska spoločnosť* a *dcérina spoločnosť*. V názve *dcérska spoločnosť* je prívlastok vyjadrený vzťahovým prídavným menom *dcérska* utvoreným od podstatného mena *dcéra* príponou *-ska*, ktorá ako variantná prípona k príponě *-ská* nastupuje po predchádzajúcej dlhšej slabike. V názve *dcérina spoločnosť* je prívlastok vyjadrený prívlastňovacím prídavným menom *dcérina* utvoreným príponou *-ina* od podstatného mena *dcéra*. Prídavné meno *dcérina* má význam „patriaca dcére“, preto slovné spojenie *dcérina spoločnosť* vyjadruje to, že spoločnosť je vo vlastníctve dcéry, že spoločnosť patrí dcére podobne, ako sa vlastníctvo vyjadruje v slovných spojeniach *otcova spoločnosť*, *matkina spoločnosť*. Preto na pomenovanie spoločnosti, ktorú založila materská spoločnosť, je náležité používať iba slovné spojenie *dcérska spoločnosť*.

Nevhodné slovné spojenie *dcérina spoločnosť* sa u nás objavuje ako nepodarený preklad českého spojenia *dceřiná společnost*, v ktorom je však české vzťahové prídavné meno *dceřiná* s dlhým á na konci, nie prívlastňovacie prídavné meno *dceřina* s krátkym a na konci.

PaedDr. Matej Považaj, CSc.
Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV

VAŠA KARIÉRA V INSIA

Výhody partnerstva v INSIA

- > partnerstvo v sieti INSIA je založené na zmluve o spolupráci
- > každý partner siete si určuje sám, nakoľko chce byť úspešný, nie sú stanovené minimálne výkony
- > partner siete INSIA má vysoký morálny kredit a dodržiava etické princípy práce poisťovacieho makléra

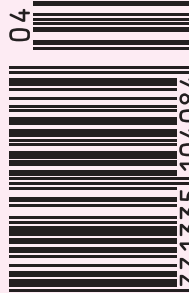
Čo získam

- > zachovanie súčasných väzieb s poisťovňami a doterajšieho spôsobu obchodovania
- > produkty od viac ako 100 poisťovní a VIP servis
- > prístup k plnému zneniu zmlúv s poisťovňami vrátane provízijských dodatkov
- > dokonalý prehľad o Vašich peniazoch v informačnom systéme Yeti
- > garanciu vlastníctva kmeňa a jeho prevoditeľnosť
- > zvýšenie objemu obchodu vďaka vyššej konkurencieschopnosti a novým produktom
- > pozíciu TOP makléra, zázemie a podporu veľkej spoločnosti

Pre viac informácií nás kontaktujte:
E-mail: partner@insia.sk
Mobil: 0905(03) 500 080

ISSN 1335-1044

04

9 771335 104084

Poistné rozhlády

Ročník XVIII / 2012